

01:2001

MATIELAND

ONTMOET
ONS NUWE
REKTOR

Is Stellenbosch
losing its oaks?

Bravo, Ernst!

UNIVERSITEIT • STELLENBOSCH • UNIVERSITY
jou kennisvennoot • your knowledge partner

BERGZICHT PLAZA

STELLENBOSCH

ONTWIKKELAAR
Bergzicht Plaza

WOONSTEL PRYSE

Studio	vanaf	R277 000
1 Slaapkamer	vanaf	R229 000
2 Slaapkamer	vanaf	R372 000
3 Slaapkamer	vanaf	R455 000
4 Slaapkamer	vanaf	R533 000

GEEN OORDRAGKOSTES

- ▶ Internet skakeling beskikbaar
- ▶ Veilige kelderverdieping parking
- ▶ Sentraal tot kampus
- ▶ Op-perseel winkels en restaurante & koffie kroeg

www.bergzichtplaza.co.za

VOEG WAARDE TOE...

...tot die belegging in u kind se toekoms.

(021) 883 8403

Residensieël
Louise : (021) 887 1017
Kommersieël
Pam : 082-800 0867

Marina : 883 8255

Residensieël
Enge : 083-361 1513
Kommersieël
Tony : (021) 880 0880

Residensieël
Magda : 082-888 0557
Kommersieël
Hendrik : 082-441 3188

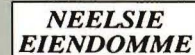
Residensieël/
Kommersieël
Mari - (021)887 4740

Tel : 883 8192

Vel : (021) 883 2388
Gail : 083-255 2950

Tel : 887 3780

KUWEG 151 STRAND

12 LUKSE DRIE SLAAPKAMER WOONEENHED

KONTAK
Van der Sluys
Projects
021-8726931 k/u
082 8075857 n/u

H van der Sluys
021-8683008 k/u
082 8008475 n/u

Ontwikkelaar: Van der Sluys

- Slegs een eenheid per vloer
- 24 Ur Sekuriteitsstelsel
- Geleë op hoek van Da Gamastraat & Kusweg
- Slegs 30 minute van Kaapstad
- Toegang na eenheid direk vanuit oesluitbare motorhuis area. Twee staanplekke per eenheid
- Winter ensomer balkon met ingeboude braai op ower balkon
- Kopers kan binne uitleg aanpas na behoefte
- Voltooiing April 2002

Argitek: Studio D'Arc

Strukturele Ingenieur: Sippel & De Lange

Elektriese Ingenieur: Selkirk & Selkirk

Kontrakteurs J van der Sluys (Edms) Bpk

Prokureurs: Jan S De Villiers Prokureurs

Landmeters: Diesel & Munnig

Voorblad: Oudmatie Ernst van Dyk het 'n wêreldrekord in 'n rolstoelwedren oor 25 km in Amerika opgestel. Lees die berig op bl. 32.

Front cover: Ernst van Dyk, a Stellenbosch University alumnus, broke the 25 km world wheelchair record in the USA. See page 32.

Foto/Photo: Associated Press

Die Universiteit se oudstudente en donateurs ontvang *Matieland* gratis.

Matieland is mailed free of charge to the University's alumni and donors.

Redaksie/Editorial staff

Uitvoerende redakteur, Universiteitspublikasies / Executive Editor, University Publications:

Hans-Peter Bakker

Redakteur/Editor, *Matieland*: Hans Oosthuizen

Redaksiekantoor

Bemarking & Kommunikasie, Privaatsak X1,

Matieland, 7602; tel: 021 808 4851;

faks: 021 808 3800; e-pos: jcoost@maties.sun.ac.za

Sirkulasie

Malena Fourie, Stellenbosch Stigting, Privaatsak X1,

Matieland, 7602; tel: 021 808 4843;

faks: 021 808 3026; e-pos: alumni@maties.sun.ac.za

Editorial Office

Marketing & Communication, Private Bag X1,

Matieland, 7602; tel: 021 808 4851;

fax: 021 808 3800; e-mail: jcoost@maties.sun.ac.za

Circulation

Malena Fourie, Stellenbosch Foundation, Private

Bag X1, *Matieland*, 7602; tel: 021 808 4843;

fax: 021 808 3026; e-mail: alumni@maties.sun.ac.za

Published since 1957

Jaargang 45 01 : 2001

ISSN 0025 5947

Editorial Director: Joan Kruger

Managing Editor: Helena Gavera

Design & Layout: Nicky van den Berg

Published for *Matieland* by New Media Publishing

New Media Publishing

Chief Operations Officer: Irma van Zyl

Chief Financial Officer: John Psillos

Director New Business: Naomi Herselman

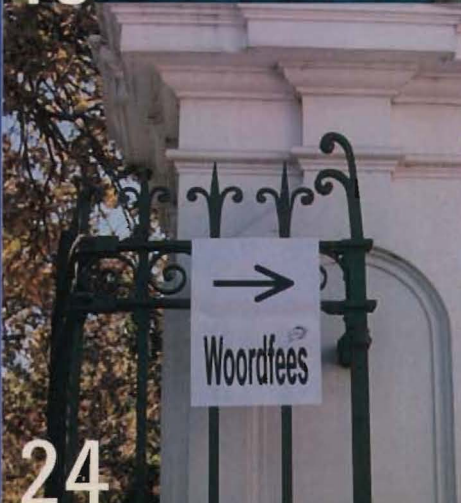
Advertising Manager: Maria Tiganis

NMP, Box 440, Green Point 8051

Tel: 021 439 8252 Fax: 021 439 8277

Repro: Hirt & Carter

Printing: Paarl Web

Inhoud/Contents

AUGUSTUS/AUGUST 2001

Allerlei/Miscellaneous

- 2 Redakteursbrief/Briewe
- 28 In memoriam
- 30 Eksklusiewe kredietkaart van Absa
- 30 Hugenote Konferensie in 2002

Mense/People

- 4 Wêreldburger kom 'huis toe'
- 12 Mollo leads Military Academy
- 13 Leksikografie floreer

Onderrig/Teaching

- 6 Nuwe visie vir jong dokters
- 8 World-first on Aids management
- 9 Ingenieurstudente wen wêreldprys

Navorsing/Research

- 10 Pioniertjie raak stil in die ruimte
- 11 Switserse miljoene vir sentrum

Eerbewyse/Tributes

- 14 ATKV bekroon ons 'voorstes vrou'
- 14 International award for chemistry
- 15 Ghanaian researcher gets bursary
- 15 Nematoloog word erelid
- 15 Nederlanders vereer taalhoeroe

Die omgewing/The environment

- 16 Is Stellenbosch losing its famous oaks?

Uitreik/Outreach

- 18 Jeug toegerus vir toekoms in tegnologie
- 19 'Prepare students to be involved citizens'
- 20 Kursus bied 'n toekoms vir gestremdes
- 22 Fight against TB a step further
- 22 Phelophepa, die trein van hoop
- 23 Corporate money for a centre of hope

Die kunste/The arts

- 24 Skrywers weef aan Woordfees-towertapyt
- 26 Oorweldigend JA vir koor
- 27 Museum betrek kortvolk by kunste

Sport

- 32 Bravo, Ernst!
- 32 Gestremdes se vegter kry medalje

Die grootste nuusmaker die afgelope maande op die kampus is 'n oud-Stellenbosser wat hom sedert voorverlede jaar diep in die Australiese universiteitswese ingegrawe het. Prof Chris Brink, Stellenbosse oud-dosent in wiskunde uit die jare 1979-'86, baanbreker by Ikeys, 'wêreld-burger' en iemand met 'n fenomenale kennis van die universiteitswese, is aangewys om prof Andreas van Wyk na sy aftrede aan die begin van 2002 op te volg.

Prof Andreas se leierskap van die Universiteit was in een van die belangrikste tye in die land se geskiedenis: hy het rektor geword in 1993, die jaar voor die aanbreek van die nuwe Suid-Afrika. In die Van Wyk-era het die Universiteit se studentetal onder meer toegeneem van 14 387 in 1993 tot 22 713 vanjaar. En dít ondanks die feit dat die universiteitswese in ons land, soos wêreldwyd, groot onsekerhede beleef.

Die stygende studentegetalle dui op studente (en ouers wat rekening betaal) se vertroue in die handhawing van akademiese standaarde en die bestendigheid van die Universiteit in 'n onseker, veranderende studeer-, leef- en werkswêreld. 'n Mens kan nie help om te wonder wat die "Brink-era" vir Stellenbosch gaan oplewer nie. Die voortgesette status van Afrikaans op die kampus? Hoe gaan die regering se Nasionale Plan vir Hoër Onderwys die Universiteit vorentoe raak? Wat van die landse ekonomie? Geweld? Die onsekerhede in die skolestelsel wat die voedingsgebied vorm vir tersiêre instellings, vir môre en oormôre se Maties? Wat taamlik seker is, is dat prof Chris soos prof Andreas voor hom en verder terug prof Mike én prof Jannie teenstand uit Oudmatie-, personeel-, studente-, regerings-, sake- en ander geledere kan verwag, van breedweg twee kante af – diegene wat meen die Universiteit verander te stadig en dié wat meen dinge hier verander te vinnig.

Iets wat 'n mens deur die jare as onveranderlik ervaar het, is die eikebome wat Stellenbosch geslagte lank al 'n baie besondere plek maak. Om te besef dat dié Eikestadse bome kwaai deur swamsiektes bedreig word, is ontstellend. 'n Swamkenner vertel in *Matieland* van hierdie probleem en vra of daar 'n oplossing hiervoor is.

Die lewe is nie net erns nie, en gelukkig is daar altyd iemand wat sorg vir glimlagte om die fronse te balanseer. Koos Meyer was so 'n mens – 'n legendariese grapmaker wat sedert sy (akademies onsuksesvolle) Matie-studentejare sowat ses dekades gelede feitlik 'n legende geword het. Dié eertydse kampusgrapjas was byna tagtig toe hy einde verlede jaar oorlede is.

Ander leesstof in die volgende bladsye is die verhaal van ons eie ruimtepioniertjie, die nuwe Fakulteit op Tygerberg, 'n nuwe afdeling om gemeenskapsdiens te koördineer, 'n oudvryheidsvegter wat nou aan die stuur staan op Saldanha en die tweede Afrikaanse Woordfees op die kampus.

Hans Coetzee

Herinneringe aan Lentedag 1937

Ek het met hartseer geleses (*Matieland* 3:2000) van die dood van mev. Eveleen du Plessis (Eve Triplehorn) en dit het baie herinneringe gewek van Lentedag op 1 September 1937. Ek was die "junior kaptein". Ander lede van die komitee was Theo Pauw (die "onderkaptein" en nou prof Pauw, voorsitter van die US Konvokasie), Andries Blignault (latere geneesheer wat tot sy dood getroud was met die gevierde Oudmatie-skrifster, Audrey Blignault), Koos Badenhorst (sektaris van die komitee, later hoof van die huidige De la Bat Skool vir Dowes op Worcester), Frans (Vlooi) du Plessis (latere hoof van die Universiteit se eertydse Carnegie-biblioteek), Ulrica Beneke (assistentsektaris) en Fanie van der Spuy. Eve Triplehorn was nie eerste prinses nie, maar Lentekoningin. Ek weet, want ek het haar op Coetzenburg gekroon.

Op vele terreine uitgestyg

'n Hoogtepunt was 'n rugbywedstryd tussen Oudmaties en Maties met Paul Roos (oudkaptein van die Springbok-rugbyspan) as die Oudmaties se kaptein. Om dit reg te kry, moes ek mooi by mev. Roos gaan soebat, want sy was besorg oor sy gesondheid, maar ek het belowe dat as hy die Oudmaties op die veld sou lei en die bal afskop, ons hom veilig by die huis sou terugbesorg. Dit was seer seker die laaste keer wat hy op 'n rugbyveld verskyn het. Die hoofbestuurslede van daardie jaar se juniors het later op vele terreine uitgestyg. In die volgende jaar se studenteraad het ons saam met die latere Eerste Minister, Staatspresident en jarelange Kanselier van die Universiteit, John Vorster, gedien. My vrou, Bettie Verster, is ook 'n Oudmatie. Ons seun dr Dirk Coetzee en sy seun Dirk is soos ek albei oud-Dagbrekers.

■ Dirk Coetzee, Brandhof, Bloemfontein

Die gradeplegtigheid in die Roodeberg

Ná Koos Meyer se dood verlede jaar, is daar 'n onreg wat nou weer in die reïne gebring moet word: die algemeen aanvaarde mistasting dat hy nie gegradueerd was nie.

Ek was immers self teenwoordig by (trouens aandadig aan) 'n plegtigheid waartydens Koos "graad gevang" het. Omdat dit ver van die kampus af was, moes ek instaan vir die registrateur. My goeie vriend wyle prof Christoff Hanekom (destyds dosent in Volkekunde aan die Universiteit) het as "kanselier" opgetree. Dit was natuurlik nadat ons behoorlik verkose verklaar is deur al die aanwesige lede van die Konvokasie – so altesaam sewe van ons. Die aanloop tot dié gradeplegtigheid was 'n Oudmatie-saamtrek op Vredendal. Christoff was die gasspreker en Koos was as gas van die

plaaslike landbougenootskap toevallig in die kontrei. Die genoemde sewe Konvokasielede het ná die tyd die plegtigheid gaan bespreek in 'n nabygeleë lokaal met die onheilspeklende naam Roodeberg Steakhouse.

Ons konvokasiebesprekings, mosies, bedankings en so aan het lank geduur. Uiteindelik is 'n onbestrede mosie aanvaar: Koos Meyer moes nie later nie as dié einste aand sy graad (wat volgens hom weggeraak het) ontvang. Gelukkig was die destydse burgemeester, Frikkie Swanepoel, bereid om vir die duur van die plegtigheid sy dorp tot satellietkampus te verklaar – net om binne die Universiteit se statute te bly!

Hanekom, behoorlik daartoe gelas deur die aanwesige konvokasielede, het sy plek as "kanselier" ingeneem. Sy ampkleed was 'n gepaste rooi tafeldoek. Sy hooftooisel, een

van die servette. Die graadsertifikaat met formele bewoording en al was op 'n spyskaart se rugkant. Ná 'n gepaste woord deur die "kanselier" het die "graduand" breedsprakig geantwoord. Nadat ons die Universiteitslied (en nog baie ander liedere) gesing het, het die konvokasievergadering teen voordag verdaag.

Toe ek Koos 'n tyd daarna weer raakloop, deel hy my mee dat sy graad weer weggeraak het en vra hy of ek nie kon reël vir 'n hereksamen nie...

■ *Tex de Swardt, Somerset-Wes; afgetrede personeellid van die destydse Departement Ontwikkeling aan die Universiteit en gewese inwonende hoof van Dagbreek.*

Lees ook Die niestuderende "ewige student" hier onder.

Die niestuderende 'ewige student'

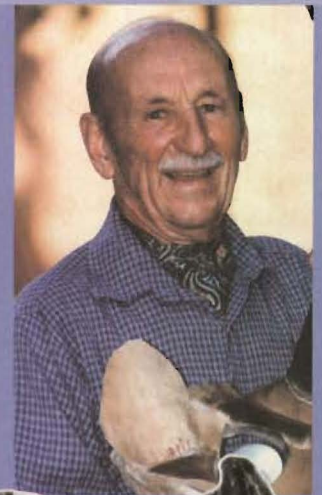
“Koos is 'n gebore kunstenaar. 'n Lewenskunstenaar... Hy probeer nie om snaaks te wees nie; hy is dit net.” Só word Koos Meyer beskryf in 'n onlangse boek oor seker die bekendste 'niestuderende student' wat Stellenbosch nog opgelewer het.

“Soos alle legendes het Koos Meyer 'n storie geword wat groter is as al die verskillende stories wat oor hom vertel word,” sê dié boek se skrywer, Deon van Zyl. Meyer is Stellenbosch toe nadat hy in 1939 in die destydse Wes-Transvaal matriek geslaag het. Hy het gery op die golf van studentegewildheid. Ná 'n besoek aan Stellenbosch in 1982, op uitnodiging van die Intervarsity-komitee, het hy aan *Die Matie* geskryf dat hy as student 'n “wonderlike tyd” op die kampus gehad het, maar later bitter spyt was oor die geleentheid wat hy deur sy vingers laat glip het. “Ek het alles wat ek nie moes doen nie met onderskeiding volbring.” Meyer se raad aan studente was: “Een van die grootste geskenke wat die lewe jou kan gee, is die paar jaar op universiteit. Jy kan dit net so soveel geniet sonder om jou studies te verwaarloos.”

Teen die einde van sy lewe het hy landwyd onder Afrikaanse TV-kykers bekend geword vir sy “stoepstories” op *Spies* en

Plessië en Maak 'n las. In Augustus 2000 is hy ernstig beseer in 'n motorongeluk in Mpumalanga en in Oktober, net 'n maand voor sy tagtigste verjaardag, is hy oorlede. 'n Boek oor hom, *Koos Meyer, lag-lag 'n legende – sy merkwaardige lewensavontuur*, wat vir dié verjaardag voorberei is, het kort ná sy dood verskyn.

In die voorwoord daarvan het TV-regisseur Ollie Viljoen geskryf: “Kuiers een dag saam met (Koos) en jy ervaar meer, leer meer, lag meer as in 'n jaar saam met die meeste ander mense.” Meyer was “raconteur, grappmaker, ewige student,” het Viljoen geskryf. Maar “deur al die grappe het die lewe self 'n universiteit geword en sy eie wetenskap in die wêreld rondom hom oorgeplant.”

'n Wêreldbürger kom 'huis toe'

Ná sestion jaar se 'vakleerlingskap' keer Chris Brink terug na die Eikestad en word dié oud-wiskundedosent vroeg in 2002 die nuwe rektor en visekanselier van die Universiteit.

Prof Chris Brink se eerste woorde nadat hy deur die raadsvoorsitter as nuwe rektor en

visekanselier voorgestel is, was vol blydschap oor sy 'tuiskoms'.

"Dit was hier waar ek my eerste akademiese pos aanvaar het en ek het nou sestion jaar 'vakleerlingskap' aan ander universiteite gehad," het Brink met sy eerste bekendstelling as die volgende rektor en visekanselier gesê. Hy het gepraat voor 'n groep senior akademici en gaste wat genooi is om dié Saterdag, 19 Mei, net ná die beslissende raadsvergadering te verneem wie die Universiteit vorentoe gaan lei.

Op 1 Januarie 2002 volg hy prof Andreas van Wyk op, wat einde vanjaar ná agt en 'n half jaar in die rektorstoel aftree. Brink was ses jaar (1979-'86) hier wiskundedosent. Hy is sedert April 1999 senior viserektor (navorsing) by die Universiteit van Wollongong, net suid van Sydney in Nieu-Suid-Wallis, Australië.

Baie - veral Oudmaties - vrees oor die toekoms van Afrikaans op Stellenbosch. Hieroor het Brink reeds in sy eerste, geskiedkundige toespraak onmiddellik ná sy

REEDS TUIS OP DIE KAMPUS: Chris Brink (regs) net na sy aanwysing by Andreas van Wyk.

aanwysing gesê Stellenbosch moet as die eerste keuse vir alle Afrikaanssprekendes ontwikkel word, "of dit nou hul eerste, tweede of selfs derde taal is" - maar met 'n "breë demografiese profiel, bo-oor die grense van ouderdom, kleur, taal, geld en woonplek." Daar's nie vir hom 'n konflik hier nie. "Afrikaans is nie 'n struikelblok nie. Dit moet hand aan hand gaan met uitreikpogings."

Baie mense se "hoogste ambisie is die oorlewing van Afrikaans," het hy gesê, maar "ons moet eerder dink aan die groei en opbloeï van die taal." Hy sien hierin meer geleenthede as bedreigings. Hy bestempel die regering se nasionale hoërondewysplan

as professioneel en weldeur-dag. "Werk vir die dinge waarvoor jy hoop, eerder as teen die dinge wat jy vrees," is sy konstruktiewe ingesteldheid oor die netelige kwessies van taal en van die Universiteit se verhouding met die staat.

Oor koshuisdooppraktyke was Brink ondubbelsinnig. "Ek keur ontgroening af as 'n vorm van strukturele geweld." Studente moet op 'n beskaafde en ordelike manier verwelkom word. "Die verskil lê egter by die magsprosesse wat in die

spel kom." Dis 'n proses van kultuurverandering en 'n verbod is dalk nie die antwoord nie, want "dis ook 'n vorm van mag, en 'n mens moet pasop dat jy nie iets wat jy afkeur, juis beveg met die middele wat jy afkeur nie."

Die Universiteit is 'n gemeenskap en hy wil sy eerste ruk in die tuig benut om te gesels en te luister, sê prof Chris Brink. Hy wil 'n gevoel vir sy nuwe kollegas ontwikkel, "hoor wat hulle sê, wat hulle sieninge oor allerlei sake is, wat hulle doen, wat hulle dink en wat hulle motiveer, voordat ek iets doen," het hy enkele ure voor sy vertrek op die Maandag ná sy aanwysing gesê aan personelede wat dié oggend kampuswyd per

e-pos na 'n bekendstellingssessie met hom genooi is.

Aan *Die Matie* het hy gesê hy hoop om "sigbaar" te wees op kampus. "Ek is heeltemal gemaklik met mense en hou daarvan om te gesels... ek stap met die hond en stoot die kinderwaentjie in die straat af en sal nie nee sê om 'n bier te gaan drink nie. Ek gaan graag teater toe en dis nie ongevoel dat ek selfs na rugbywedstryde gaan kyk nie. Ek hoop studente, personeel, dorpsmense, werkers, almal sal geleentheid hê om 'n bietjie te gesels."

Sy toekomsvisie vir die Universiteit van Stellenbosch is dat dit gelei sal word in "die opbou en uitbou van 'n kennis-ekonomie vir Suid-Afrika." Wêreldwyd, sê Brink, beleef die universiteitswese 'n veranderingsproses, waarin hy vier kragte onderskei:

- In die verhouding tussen staat en universiteit word beweeg van "waar die staat min ingemeng en vir veel betaal het" na die teenoorgestelde rigting.

- Die veranderende demografie van 'n student, wat "nie noodwendig meer 'n jong persoon" is wat onmiddellik na skool universiteit toe gaan vir 'n ononderbroke drie, vier jaar nie.

- Die informasie- en kommunikasietegnologie se ontwikkelingstempo.

- Studente wil hê hul opleiding moet hulle oral mededingend maak, navorsers moet internasionaal kan beweeg, enige universiteit moet met ander ter wêreld kan vergelyk, want "goedere, kapitaal en inligting vloei toenemend oor die wêreld heen."

Hoe sien hy die pad vorentoe vir Stellenbosch?

Prof. Brink wil hê die Universiteit van Stellenbosch moet 'n leier wees in die uitbou van 'n kennisekonomie in Suid-Afrika, 'n "navorsingsgedrewe universiteit met steeds groeiende nasionale en internasionale statuut."

SEDERT UPINGTON, TWEE DOKTORSGRADE EN BAIE ERVARING

Die 50-jarige **Chris Brink**, boorling van die Noordweste waar hy op Upington langs die Oranjerivier grootgeword het, se opleiding én ervaring doen die Stellenbosse rektorsamp groot eer aan.

Chris Brink se hele loopbaan spreek van toewyding, intelligensie en talent. Hy behaal sy BSc aan die Randse Afrikaanse Universiteit en 'n eerste klas-honneursgraad in Wiskunde asook twee meestersgrade, een in Wiskunde (met lof) en een in Filosofie aan die Rhodes Universiteit, Grahamstad. In 1978 behaal hy 'n doktorsgraad in Wiskunde (PhD in algebrase logika) aan Cambridge, Engeland, en in 1992 by RAU sy tweede doktorsgraad ('n interdisiplinêre DPhil).

Tussendeur doseer hy Wiskunde op Stellenbosch (1979-'86) en op Ikeys (1987-'97) waar hy dosent, later departementshoof in Wiskunde (én toegepaste Wiskunde) was en terselfdertyd hoof van 'n navorsingslaboratorium oor rekenaarwetenskap wat sterk geldsteun van die destydse Stigting vir Navorsingsontwikkeling (SNO) gekry het.

Hy was onder die SNO se A-kategorie-navorsers – 'n vyftigtal uitgesoekte Suid-Afrikaanse wetenskapnavorsers van wêreldgehalte. Hy onderskei hom ook as administrateur en vernuwer – as opsteller van die natuurwetenskappe fakulteit se voorlopige strategieplan, en

onder dr Mamphela Ramphela, destydse rektor en visekanselier, se leiding het hy 'n sleutelrol gehad in Ikeys se herstrukturering. In 1997 is hy gesekondeer tot koördineerder van

Die nuwe rektor het hom reeds as navorser, administrateur en vernuwer onderskei.

strategiese beplanning en was die medeskepper van die universiteit se hele transformasieproses.

As dosent was hy een van slegs vyf houers van dié universiteit se *Distinguished Teacher Award*.

Sedert April 1999 is Brink viserektor (navorsing) by Wolongong, waar hy 'n navorsingbestuursplan opgestel en dié portefeulje omskep het tot twee dosyn navorsingseenhede in vier temagebiede. Brink dien

in verskeie Australiese liggame vir navorsing, internettegnologie en hoëtegnologie. Hy is deur sy tuisstaat, Nieu-Suid-Wallis, as 'n direkteur van 'n streeksontwikkelingsraad aangestel.

Sedert sy Cambridge-jare het hy uitgebreide buitelandse universiteitsondervinding opgedoen – onder meer met 'n studiebesoek aan die Universiteit van Oxford, 1986; as besoekende navorser in New York, 1987-'88; en deeltydse senior navorsingsgenoot aan Australië se Nasionale Univer-

siteit in Canberra, 1988-'90.

- As Matie het sy vrou, Tobeia, BA in 1982 en 'n honneursgraad in Afrikaans en Nederlands met lof (1983) behaal. Hulle is in die geskiedkundige Rynse kerk aan die Stellenbosse Braak getroud. Sy redigeer Afrikaanse skoolboeke.

- Hul oudste kind, Carmen (17) het Down-sindroom en is in graad tien in 'n ondersteuningsklas van 'n tegniese hoër skool. Daar is ook twee jongeres: Hestia (3) en Peter (1).

Nuwe visie vir jong dokters

As ontwikkelende land stel Suid-Afrika uiters hoë eise aan sy gesondheidsorg-voorsieners. Dit hou veral verband met die geweldige hoë siektelas wat dié lande dra. Afrikalande het 'n baie klein aandeel gehad in die twintigste eeu se gesondheidsrevolusie, maar nou dra Afrika meer as 80 persent van die wêreld se siektelas. In Suid-Afrika vind dit neerslag in:

- voortslepende vigs- en tuberkulose-epidemies
- gebrekkige voorkomende gesondheidsorg in die openbare sektor
- gereelde cholera-epidemies wat verband hou met armoede en 'n gebrek aan skoon drinkwater en ontoereikende sanitasie
- 'n hoë ma- en kindersterftesyfer

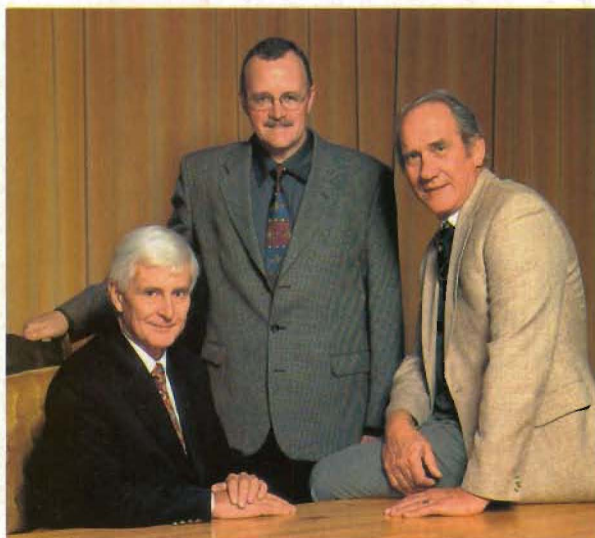
Die Universiteit van Stellenbosch het meer as 'n dekade al besef dat jong dokters en ander professionele mediese personeel spesiale vaardighede en 'n nuwe ingesteldheid vir dié uitdagings moet kry.

Dit het gelei tot omvattende strukturele en akademiese veranderinge. Vroeg in 2001 is die Tygerbergkampus getransformeer tot 'n volwaardige verlengstuk van die hoofkampus en met meer as 3 000 studente.

Die akademiese transformasieproses het begin met die herontwerp van die voorgraadse leerplanne vir mediese, tandheelkunde- en fisioterapiestudente. Dié is so omskep dat dit studente beter toerus om

Mediese skole wêreldwyd word tans blootgestel aan 'n veranderende gesondheidsorgomgewing. Tygerbergkampus is geen uitsondering, maar die ingrypende transformasie verseker dat studente-opleiding voldoen aan die eise van die tyd.

Deur **Sybelle Albrecht**

TOT SIENS EN WELKOM: Prof Wynand van der Merwe (middel) dekaan van die nuwe Fakulteit Gesondheidswetenskappe by proff Wynand Dreyer en Jan Lochner afgetrede dekane van onderskeidelik Tandheelkunde en Geneeskunde, die twee fakulteite wat saamgesmelt het om Gesondheidswetenskappe te vorm.

te funksioneer in 'n primêre gesondheidsorgomgewing waar die voorkoming en vroeë opsporing van siektes die wagwoord is.

Met die nuwe leerplanne word die studente nie net in 'n groot, tersiêre hospitaal soos Tygerberg nie, maar ook in kleiner hospitale en primêre gesondheidsorgsentra opgelei waar jong leerlingdokters besondere diagnostiese vaardighede ontwikkel en kennis maak met die realiteite van siekte en gesondheid in Suid-Afrika. By van dié klinieke word daar byvoorbeeld video-opnames gemaak van studente se interaksie met pasiënte om dit later in die klaskamer te ontleed en te bespreek.

Die studente kry ook baie vroeg in hul opleiding al relevante kliniese blootstelling. Waar hulle ná drie jaar eers met pasiënte in aanraking gekom het, gebeur dit nou al in hul tweede studiejaar en in hul derde jaar doen hulle gereelde kliniese rotasies in hospitale waar hulle basiese prosedures uitvoer, soos bloed trek, steke insit en tydens operasies assisteer. Stellenbosse geneeskundestudente kry nou net ses maande onderrig in die natuurwetenskappe. Hul eerste opleidingsjaar is ook nie meer op die hoofkampus nie – hulle begin dadelik op Tygerberg studeer. Groot struktuurveranderinge was nodig vir dié eerstejaars. Tygerberg se twee koshuise het tot vyf aange groei. Naas die groot studentesentrum wat enkele jare gelede

opgerig is, is alle sportgeriewe ook opgegradeer.

Dis nie net die nuwe leerplanne wat die Tygerbergse studente aan die werklikhede van Suid-Afrika se gesondheidsprobleme blootstel nie. Omdat almal op dié kampus opgelei word vir 'n beroep waarin naaste-diens 'n belangrike rol speel, word die studente uit die staanspoor blootgestel aan gemeenskapsdiens, byvoorbeeld deur die fakulteit se Klinieke Organisasie (Uskor) wat talle projekte in byvoorbeeld plakkersgemeenskappe bedryf. Talle studente uit die verskillende gesondheidsdissiplines werk ook op die Phelophepa-trein, wat in die landelike gebiede stilhou sodat verskillende universiteite se studente pasiënte kan behandel.

Die ander groot verandering is dat Geneeskunde en Tandheelkunde nou een fakulteit, Gesondheidswetenskappe, is. Dit bestaan uit vyf skole, nl. Geneeskunde, Mondheelkunde, Publieke en Primêre Gesondheidswetenskappe, Aanvullende Gesondheidswetenskappe en Basiese en Toegepaste Gesondheidswetenskappe. Prof Wynand van der Merwe as dekaan en twee mededekane, proff Usuf Chikte en Barney de Villiers, bestuur die Fakulteit saam met hoofde vir die vyf skole.

Prof Jan Lochner, Geneeskunde se dekaan tot einde 2000, sê net een fakulteit bied waarskynlik groter akademiese en professionele status met sterker aansprake op bronne en "groter bedingingsmag in moeilike tye."

Tandheelkunde is lankal nie meer 'n tandgefokusde dissipline nie, maar 'n geïntegreerde gesondheidsdissipline met die gesig en mond as sentrale fokus. Lochner sê daar is deesdae 'n groeiende ongedurigheid met die naam "geneeskunde", veral omdat dié dissipline nie net "genesing" beoefen nie, maar betrokke is by siektevoorkoming tot voordeel van die breë samelewing – siekes én gesondes. Dissiplines soos fisio-, arbeids-

Vroeg in 2001 is die Tygerbergkampus getransformeer tot 'n volwaardige verlengstuk van die hoofkampus en met meer as 3 000 studente.

spraak-, taal- en gehoorterapie is nou deel van die Skool vir Aanvullende Gesondheidswetenskappe. Dit gee "erkenning aan die wetenskapgebaseerde aard van hul bedrywighede wat die tegniese aspekte onderlê."

Van der Merwe wil die nuwe fakulteit toegankliker maak vir die breër gemeenskap. Die Universiteit lei reeds 40% van alle bruin dokters in Suid-Afrika op en daar is nou pogings om te verseker dat aansienlik meer swart studente gewerf word.

Van der Merwe sê die Universiteit se taalbeleid word in die werwingsveldtog sterk beklemtoon. Die fakulteit gaan uit sy pad om studente wat nie Afrikaans as eerste taal het nie, te akkommodeer.

Hoewel die meeste lesings in Afrikaans is, word tutoriale en praktiese werk vir studente dikwels in Engels en Afrikaans aangebied. Hy het ook onderneem dat die fakulteit sy studiegids en ander studiemateriaal in Engels beskikbaar sal stel. Die nuwe dekaan en sy bestuurspan streef ook na internasionale blootstelling veral in terme van navorsing.

Teen dié agtergrond kon die Tygerbergkampus die afgelope jare se swartgalligheid oor die toekoms van akademiese geneeskunde in Suid-Afrika besweer met 'n nuwe gees van optimisme en vertroue in die toekoms om 'n onmisbare bydrae tot Suid-Afrikaners se gesondheid te lewer. ■

WORLD-FIRST on Aids management

HIV/Aids has reached pandemic proportions in sub Saharan Africa. A programme to train managers will set the standard for Africa, South Africa and the rest of the world.

Stellenbosch University and Medunsa have joined forces with a world-first postgraduate diploma in HIV/Aids management in the workplace.

Since the launch of the course in February by Deputy President Jacob Zuma, Stellenbosch University has received hundreds of enquiries into the programme. More than 500 managers in private corporations, government, nongovernmental organisations and religious organisations have made enquiries and at Stellenbosch University alone, 65 managers enrolled as students during February.

The programme consists of an on-the-job training programme that allows managers to learn and apply to the workplace the knowledge, attitudes and skills gained during the course. The lectures are presented mainly off-campus through distance education and online teaching. The students are on campus during Medunsa's summer school and a winter school at Stellenbosch. The entry requirements are any bachelor's degree or national higher diploma or equivalent and appropriate management experience.

The duration of the programme is one year on a part-time basis. Students are assessed continuously. Various methods of teaching are used, including online teaching using WebCT (for the Stellen-

bosch courses), Embanet (for the Medunsa courses) and interactive satellite instruction with Stellenbosch University's distance learning facilities. Interaction with HIV positive people through the National Association of People Living with HIV/Aids enable students to gain first-hand experience. The United Nations also supports this initiative. The programme is expected to result in further collaboration with other South African and African Universities.

■ For further enquiries, contact
Prof Jan du Toit, Department of
Industrial Psychology, Stellenbosch
University, tel. (021) 808-3002/4/5 or
e-mail jbdt@maties.sun.ac.za

The programme has generated tremendous interest from managers in a wide spectrum of disciplines throughout South Africa.

VITAL STATISTICS

- 4,2 million South Africans are HIV positive
 - 18 million people worldwide have died of Aids-related diseases
 - By 2008 almost 450 000 children will be orphaned in SA
 - Botswana has the highest incidence of HIV/Aids
- (Info courtesy UNAids)

SPAN WYS HUL STAAL:
Dr Jan van Vuuren (middel
agter), die span se raadgewer,
verskyn hier saam met
Christopher Mumbeck (links),
Francois Malan (voor) en
Deter de Wet.

SLIMKOPPE wen 'n wêreldprys (te fiets)

Stellenbosse voorgraadse studente wys met rekenaars en fietswiele hulle "kan regtig internasionaal meeding" en groot sukses behaal.

Renfietse met soliede agterwiele het daarvoor gesorg dat 'n span voorgraadse Matie-studente in Toegepaste Wiskunde onder die drie bestes uit 215 spanne wêreldwyd aangewys is.

Hulle het aan 'n internasionale wiskundige modelleringswedstryd deelgeneem waarin hulle die uitwerking van windweerstand op fietswiele moes bepaal. Hulle moes uitwerk onder watter omstandighede (bv. weerstoestande, baanhellings, ens.) dit in wedrenne voordeliger is om 'n soliede eerder as 'n gewone, gespeekte fietsagterwiel te gebruik.

Die drie Maties het 'n wiskundige model van aerodinamiese kragte en momente op 'n fietswiel gebou en dit as 'n rekenaarprogram geïmplementeer. Hulle was baie bly toe hul resultate goed ooreenstem met gepubliseerde resultate in sommige elektroniese en ander bronne.

"'n Wedstryd soos dié is die enigste manier is om te sien of ons regtig internasionaal kan meeding," se Francois Malan, een van die drie Maties. Hy en sy twee spanmaats, Christopher Mumbeck en Deter de Wet, kry 'n geldprys én hul wenoplossing vir die wedstryd verskyn later vanjaar in 'n internasionale vaktydskrif. Amerika se nasionale intelligensie-agentskap borg dié jaarlikse wedstryd. Voorgraadse studente, hoogstens drie per span, kan daaraan deelneem. In 'n naweek in Februarie werk hulle op modelleringsprobleme wat hulle in verslagvorm skryf. Kenners van oor die wêreld beoordeel die verslae. Die Maties se twee medewenspanne is van New York en Ierland.

In 'n ander deel van die wedstryd het nog 'n Matiespan (Hendri Botha, Cobus Jacobs en Izak Snyman) eervolle vermelding gekry saam met 64 ander spanne uit die 281 wat hieraan deelgeneem het. Dié

spanne moes met 'n doeltreffende ontruimingstrategie vir voorspelbare, natuurlike rampe (soos tropiese storms of orkane) vorendag kom. Die Maties het onder meer optimale voertuigroeterings en die voorkoming van verkeersopeenhopings deur 'n wiskundige simulasiemodel bestudeer. Amerika se Consortium for Mathematics and its Applications, saam met verskeie ander invloedryke Amerikaanse instansies, reël die wedstryd, die Internasionale MCM Wiskundige Modelleringskompetisie.

Dr Jan van Vuuren, 'n dosent by die Departement Toegepaste Wiskunde wat die Matiespanne se raadgewer was, sê die wedstryd bied studente die geleentheid om die modelleringstegnieke waarmee hulle voorgaads kennismaak, toe te pas op moeilike probleme uit die praktyk. "Ons kan die gehalte van ons onderrig teenoor die eerste wêreld se standarde toets." ■

PIONIERTJIE RAAK STIL in die ruimte

Ná byna vyf miljoen kilometers in die ruimte het Sunsat, die eerste satelliet wat in Afrika ontwerp en gebou is, se stem stil geraak toe dit in Januarie vir die laaste keer met die grondstasie op Stellenbosch in verbinding was.

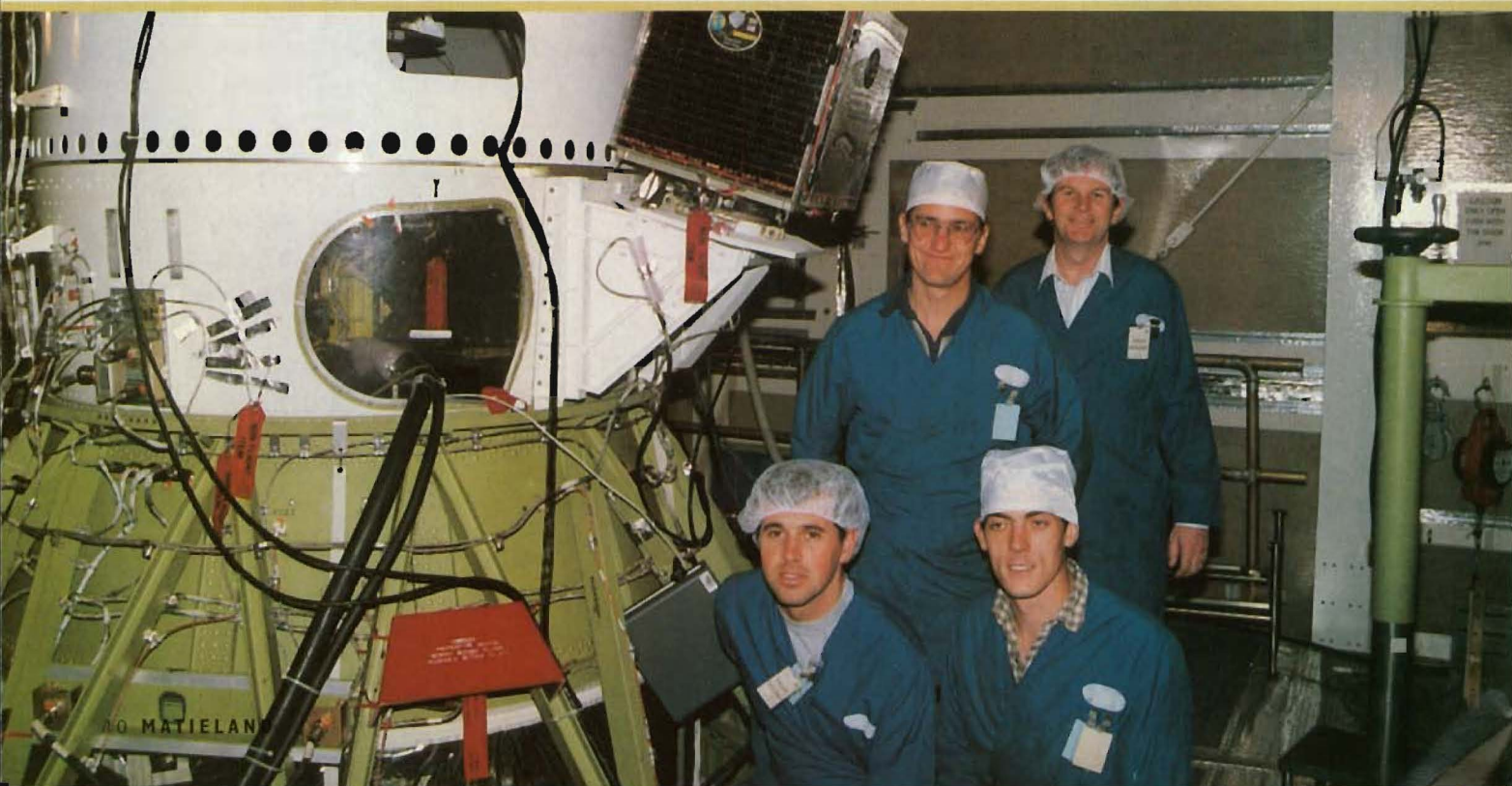
Sunsat (Stellenbosse Universiteitsatelliet) het uit die staanspoor 'n beperkte lewensverwagting in sy wentelbaan om die aarde gehad. Ná 10 027 omwentelings is dit uiteindelik onherstelbaar beskadig, grootliks vanweë oorverhitting deur die son.

Dié mikrosatelliet was groot nuus toe dit op 23 Februarie 1999 vanaf die Vandenberg lugmagbasis aan die Kaliforniese kus in Amerika gelanseer is. Sunsat was 'n sogenaamde Leo ("Low Earth Orbit") satelliet en het slegs sowat 63 kg geweeg. Dit was die eerste satelliet wat in Afrika ontwerp en gebou is. Sunsat was die laaste maande byna permanent aan die son blootgestel. Om die verhitting te verminder, het die Sunsat-span vanaf die grondstasie gereeld die satelliet omgedop. Uiteindelik het Sunsat so oorverhit dat die toerusting waarmee aarde toe gekommunikeer is "letterlik doodgeruk het." Sunsat se wentelbaan was "nie ideaal nie", maar is bepaal deur die vereistes vir Orsted, die Deense mikrosatelliet wat saam met Sunsat deur Nasa, die Amerikaanse ruimte-administrasie,

gelanseer is. Orsted, wat ook Denemarke se eerste satelliet in die ruimte was, en Sunsat is albei sonder koste vir hul eienaars die ruimte in "geabba" met die lansering van Argos, 'n Amerikaanse lugmagsatelliet.

"Sunsat se geskiedenis en prestasies as nagraadse navorsingsatelliet is getuigenis van wat deur volharding, geesdrif, innovasie en deursettingsvermoë bereik kan word, selfs met uitsers beperkte hulpbronne," sê prof Arnold Schoonwinkel, besturende direkteur van Sunspace, wat nou Sunsat se tegnologie bemark. Ná die bekendmaking van die nuus dat die verbinding met Sunsat verbreek is, het gelukwensings en boodskappe van oor die hele wêreld ingestroom.

Die rektor en visekanselier, prof Andreas van Wyk, was een van die eerstes wat van hom laat hoor het: "Baie geluk met wat bereik is en nog meer sterkte vir die volgende een!" 'n Brasiliaanse radio-amateur het dankbaar laat weet dat hy en baie van sy vriende deur Sunsat se toedoen met ander radio-amateurs in verskeie Suid-Amerikaanse lande gekommunikeer het. "...thank you for making that possible."

In 1999 the Technology Top 100 Prize was awarded to the Electronic Systems Laboratory for the best research and development laboratory – Sunsat's place of birth.

Sunsat's achievements

The Sunsat team is very satisfied with the satellite's achievements in orbit during its two years since launch. The programme has exceeded all its original goals, namely:

- to demonstrate high resolution imaging
- to stimulate research and technology development at graduate student level
- to foster valued international ties
- to promote science, engineering and technology among school children
- to co-operate as OSCAR-35 with the amateur radio and satellite communities worldwide

Sunsat was in orbit for 969 days. It took 51 high resolution photos, successfully executed 241 700 telecommands, downloaded many megabytes of data and several hours of PAL videotape data of Southern Africa. Congratulations for the

Sunsat team's achievements have been received from all over the world. "I look forward to the opportunity to work with your group again," said Scott Wetzel, manager of the satellite laser programme at Nasa (American National Aeronautics and Space Administration). "We were very pleased with the successful tracking of the Sunsat retro reflectors through global effort by 26 different SLR (satellite laser ranging) systems representing 17 countries," Wetzel said. Gilbert Ousley, also from Nasa, said, "Stellenbosch University has now clearly demonstrated that it has a space management team in place."

■ *Find out more about the Sunsat micro satellite at <http://www.sunsat.ee.sun.ac.za>*
Also visit SunSpace at <http://www.sunspace.co.za>

Opvolger reeds beplan

Toe Sunsat se stem stil geraak het, was die werk reeds volstroom aan die gang om 'n gevorderde opvolger te beplan.

Die werk daaraan het amptelik in Oktober 2000 begin. Op 'n voorstel van die Universiteit het die Nasionale Navorsingstigting 'n nasionale belangegroep gevestig om die nuwe satelliet te help ontwikkel. Sunspace, 'n assosiasie van die Universiteit wat juis gestig is om Sunsat se tegnologie te bemark, het sy eerste opleidingskontrak met 'n instansie in Saoedi-Arabië gesluit vir die oordrag van tegnologie en die verskaffing van 'n opleidingsvlugmodel-satelliet. Sunspace huur vir dié doel ruimte in die ingenieursgebouekompleks by die Universiteit. Meer as 40 Stellenbosse studente is reeds by die Universiteit se aandeel aan dié satelliet betrokke. Die beplande satelliet gaan dubbel soveel as Sunsat weeg en sal onder meer 'n kamera hê wat driemaal skerper satellietbeelde na die aarde kan terugstuur. Die beelde sal op meer terreine benut kan word as Sunsat s'n, wat hoofsaaklik op die landbousektor gerig was.

SWITSERSE MILJOENE VIR SENTRUM

Die Switserse regering het bykans R3 miljoen beskikbaar gestel om 'n Sentrum vir Internasionale Handelsreg in Suider-Afrika te stig. Die sentrum sal twee takke hê – een aan die Fakulteit Regsgeleerdheid by die Universiteit van Stellenbosch en die ander in Windhoek by die Universiteit van Namibië se Regsfakulteit. Die Switserse staatsekretariaat vir ekonomiese aangeleenthede (Seco) en die twee fakulteite het 'n ooreenkoms onderteken wat die sentrum se stigting teen die begin van 2002 in die vooruitsig stel. Volgens 'n verklaring deur die Universiteit van Stellenbosch is die bestaande kundigheid oor internasionale handelsreg in Suider-Afrika uiters skraap. Vir die Suider-Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenskap (SADC), bestaande uit 14 ontwikkelende lande (insluitende Suid-Afrika), is 'n deeglike kennis van die internasionale regsreëls waarvolgens handels- en ekonomiese bande beheer word 'n noodsaaklike vereiste om munt te kan slaan uit die wêreld ekonomie. Die Universiteit van Stellenbosch het die akademiese infrastruktuur en potensiaal wat tot voordeel van Tralac sal strek. Aan die ander kant bied die Universiteit van Namibië sy dinamiese dryfkrag en gevestigde streeknetwerk. Die belangrikste taak is nou om 'n sakeplan vir die sentrum op te stel. Dit sal die grondslag wees vir Tralac om te kan ontwikkel tot 'n Sentrum vir Internasionale Handelsreg vir Suider-Afrika wat oral hoog geag word.

■ *Vir meer inligting kontak prof Gerhard Erasmus of mnr Lyle Davidson by die Fakulteit Regsgeleerdheid, Universiteit Stellenbosch, tel. (021) 808-3684 of stuur e-pos na mge@maties.sun.ac.za of ld3@maties.sun.ac.za*

POW'S GRANDSON leads the Military Academy

The new commanding officer did his military training in Angola, completed a course in Cuba, obtained two master's degrees in the USA and now leads the Military Academy at Saldanha.

By Douglas Davis

The grandson of a South African soldier taken prisoner at Tobruk during World War II, when 24 000 SA soldiers surrendered to German forces led by Field Marshal Erwin Rommel, is the new commanding officer (CO) of the Military Academy at Saldanha.

Forty-three-year-old Brigadier General Lekoa Solomon (Solly) Mollo is the first black person to be appointed Commandant Military Academy (as the CO of this military institution is referred to nowadays) since its inception in 1956. The academy houses Stellenbosch University's Faculty of Military Science. Mollo, who has succeeded Rear Admiral (JG) Piet Potgieter, was born in Alexandra Township, Johannesburg. In 1976, the year of the Soweto uprising, he was expelled from Tshebela High School in Pietersburg where he was doing his matric. He later matriculated at Hlabirwa School of Commerce in Sekhukhuniland.

In 1979 he joined the underground structures of the ANC/MK and served in various capacities in countries including South Africa, Botswana, Zambia, Angola, Cuba and Uganda. He did his military training in Angola and completed an intelligence and counter-intelligence course in Cuba. He was a member of the Army Work Group during the strategic manage-

FROM MK TO CO: Solly Mollo, the new commanding officer of the Military Academy at Saldanha

ment process for the establishment of the new SA National Defence Force (SANDF) and a co-chairperson of Project Genesis during the implementation process.

Since integrating in 1994, he worked for the Directorate of Planning (Army) Integration at the Walmansthal defence headquarters. He has also facilitated numerous transformational leadership courses.

Mollo studied at Wits University, where he obtained a Defence Management Certificate and at the University of the Western Cape, where he was awarded a Bachelor of Law Degree (Bluris). He also holds two master's degrees, which he obtained from the United States Naval Postgraduate School in California – one is in International Security and Civil Military Relations and the other in National Security Affairs on Regional Studies of Sub Saharan Africa.

He holds quite a number of management and leadership certificates and has

FACTS AND FIGURES

- The Military Academy was established in 1950
- The first degrees were awarded in 1952
- In 1961 the Academy became the Faculty of Military Science
- The first female and black students were admitted in 1991
- 450 students attended the Academy in 1999

LAASTE BEVEL: S.adm. (JG) Piet Potgieter (links) by sy opvolger, brig.genl. Solly Mollo by die Militêre Akademie se beveloorhandigingsparade.

completed his Senior Command and Staff Duties Courses. Mollo has delivered several papers at conferences both in South Africa and abroad. These include the United Nations (on landmine issues), Amnesty International (on truth and reconciliation in SA), the University

Merit Medal, the Good Service Medal (Silver) and the Good Service Medal (Bronze). The general sorely misses his family – wife, Mamie, who is a physiotherapist, and two sons, Kgaugelo (16) and Thato (10). They are still in Edenvale, Johannesburg, mainly because of the fact

As a member of the Army Work Group during the strategic management process for the establishment of the new SA National Defence Force, Mollo has facilitated numerous transformational leadership courses.

of California (on human rights), the Monterey Institute of International Studies (on the topic of SA's *Bloodless Coup to Democracy*) and the American Special Forces in Florida (on *Crisis in Africa*). Decorations and medals he has received during his career include the Military

that the children are in an English medium school. Since arriving at Sandanha, Mollo, who is also an ardent lover of jazz, has been smitten by the West Coast's extraordinary variety of seafood – he is especially partial to the exotic taste of perlemoen. ■

EINDE VAN ERA

Piet Potgieter was die bevelvoerder (nou kommandant) sedert vroeg 1996. Die weermag het hom vanaf April vanjaar as direkteur van menslike hulpbronsstelsels na Pretoria verplaas. Hy is sedert 1968 by die destydse SAW, het in 1971 BMil aan die Universiteit verwerf, het op 'n aantal vlootvaartuie diens gedoen en was militêre attaché in Italië, asook die Republiek van China (Taiwan) waar hy die toekenning "Cravat of Order of Resplendent Banner" gekry het. Potgieter is 'n oseaan-seiljagvaarder wat onder meer die Voortrekker se skipper in die Kaap na Rio-wedvaart was.

LEKSIKOGRAFIE FLOREER

Proff Sven Tarp van Aarhus, Denemarke, en James Emejulu van Libreville, Gaboen, is twee van verskeie metaleksikograwe wat die Departement Afrikaans en Nederlands vanjaar besoek het. Hulle werk saam met prof Gouws van dié departement aan 'n navorsingsprojek binne die teoretiese leksikografie. Tarp is 'n toekenninghouer van die Suid-Afrikaanse Nasionale Navorsingsentrum. Emejulu is 'n deelnemer aan Unesco se uitrailprogram vir akademici uit Afrika. Elf van Emejulu se oudstudee is nagraadse studente in die leksikografie onder Gouws se studieleiding. Emejulu het Tarp en Gouws uitgenooi om in Maart 2002 'n opleidingseminaar in leksikografie aan die Omar Bongo Universiteit in Libreville, Gaboen, aan te bied. Dié universiteit het 'n formele samewerkingsooreenkoms met die Universiteit van Stellenbosch.

ATKV BEKROON ons 'vorste vrou'

Afrikaanse kultuurgoedere het prof Elize Botha nog altyd na aan die hart gelê en haar uitmuntende bydrae oor baie jare is onlangs weer beloon.

Die kanselier, prof Elize Botha, het onlangs die ATKV se prestigeprys, die organisasie se hoogste eerbewys, ontvang. Sy het die toekenning gekry vir haar bydrae tot Afrikaanse prosa en die prosateorie, asook haar rol in die bewaring en instandhouding van die Afrikaanse kultuurskat. Vorige eerbewyse aan die kanselier sluit onder meer in eredoktorsgrade van die Universiteite van Stellenbosch en Pretoria, 'n eretoekening vir voortreflike diens van Unisa se raad, die staatspresident se Orde vir Voortreflike Diens (silwer) asook twee medaljes van die SA Akademie vir Wetenskap en Kuns (toegeken in 1982 en 1995).

Prof Botha, 'n Oudmatie wat in Pretoria woon, het as hoogleraar in Afrikaanse en Nederlandse letterkunde by Unisa afgestree, maar is steeds voorsitter van die SA Akademie se letterkundekommissie. Benewens die feit dat sy in 1998 Stellenbosch se eerste vrouekanselier geword het, was sy in 1989-1991 ook die Akademie se eerste vrouevoorsitter. Sy was ook die eerste vrou in Naspers se direksie en die eerste vrouevoorsitter van die Staatsbiblioteek se raad en van die Stigting vir Afrikaans se raad van trustees. Ander bekendes wat al die ATKV se prestigeprys ontvang het, sluit in die sakeleier dr Anton Rupert, die skrywer PG du Plessis en die sangeres Mimi Coertse.

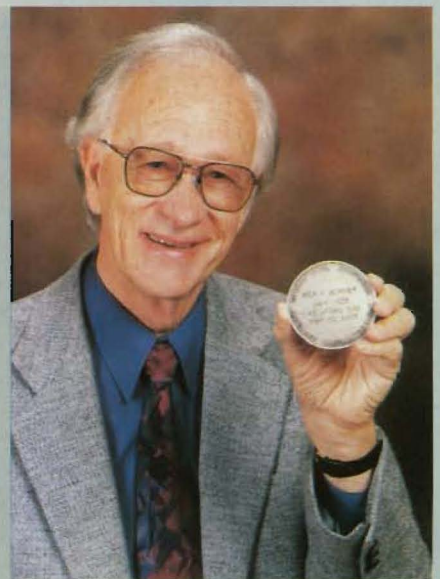
VEREWIG: Dié olieverskildery van die kanselier, prof Elize Botha, deur die bekende portretskilder John Meyer is onlangs voltooi en hang nou in die Universiteit se raadsaal. Die Universiteit het skilderye van tien van sy vorige elf kanseliers.

John Meyer skilder die grotes

John Meyer is nie net een van die land se voorste portretskilders nie, maar het ook as landskapskilder naam gemaak. Van sy beste werk is onder meer in die Exxon-hoofkantoor in Dallas in die VSA. Een van sy opdragte was 'n reuse-portret van die pianis Vladimir Horowitz wat in Steinway Hall, New York, hang. Meyer het onder meer verlede jaar 'n lewensgrootte portret van oudpres Nelson Mandela voltooi.

International award for chemistry

Prof Ben Burger of the Department of Chemistry has received a top international award made to scientists in the field of capillary chromatography. Widely regarded as one of South Africa's foremost scientists, he holds an A rating as researcher by the Foundation for Research Development. Burger was honoured at the 24th international symposium on capillary chromatography held in Las Vegas recently. The Marcel Golay Award was presented to him for his pioneering work in the development of this field. This award is made in the USA and Italy in alternative years. Other top awards Burger has received during his career include the ILSA-Shimadzu floating trophy for outstanding contributions in chromatography (in 1991) and the Havenga prize for chemistry awarded to him by the Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns in 1989. Burger has been a lecturer for four decades in the Department of Chemistry at Stellenbosch.

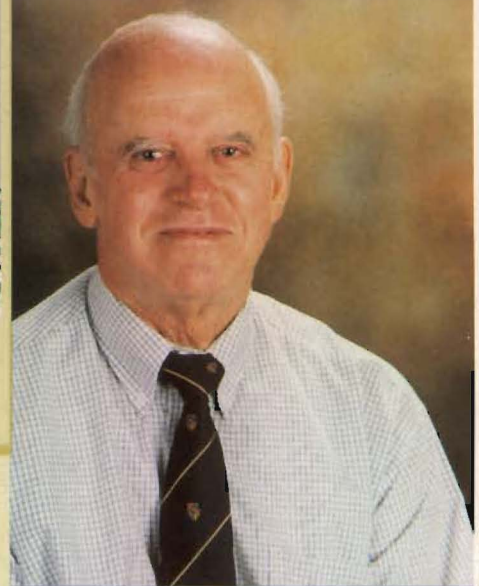

GHANAIAN RESEARCHER GETS BURSARY

Dr John Akudugu, a Ghanaian student who completed a PhD in medical sciences (radiobiology) in the Department of Radiation Oncology in the Faculty of Health Sciences, has received the Medical Research Council's prestigious Africa fellowship and has joined Radiobiology as a postdoctoral fellow. During his PhD studies, Akudugu published in top American journals on cellular processing of DNA damage induced by irradiation and drugs. This information is important for the understanding of radiosensitivity and the effective control of human tumours. "These studies are of great importance for the correct interpretation of micronuclei abundance in white blood cells used as markers after irradiation accidents," says prof Lothar Böhm, head of Radiobiology at Tygerberg.

Nematoloog word erelid

Prof Bertus Meyer van die Departement Entomologie en Nematologie in die Fakulteit Landbou- en Bosbouwetenskappe het 'n lewenslange erelid van die Nematologiese Vereniging van Suidelike Afrika geword. Voor hom is nog net twee mense so vereer. In 1970 was Meyer 'n stigterslid van die vereniging wat sowat 100 lede uit Suid-Afrika, Namibië, Zimbabwe, Uganda, Nigerië, Marokko en Europa het. In 1983 was hy die onderpresident en in 1985 en 1990 die president. Hy is ook 'n lewenslange lid van die Europese vereniging vir dié navorsingsveld. Meyer het al sy universiteitskwalifikasies op Stellenbosch behaal en gee al sedert 1962 klas by die Universiteit. Hy het in 1967 as wenner van 'n BP-studiebeurs in Engeland gestudeer en in die daaropvolgende twee jaar ook studiebesoeke aan Frankryk en Nederland gebring. Met sy terugkeer het Stellenbosch die eerste Universiteit in die land geword wat nematoloë oplei. Meyer het reeds 14 referate op kongresse in stede dwarsoor die wêreld gelewer.

NEDERLANDERS VEREER TAALGHOEROE

Die Departement Algemene Taalwetenskap is bevoorreg om 'n voorsitter van die statuut van prof Rudie Botha te hê.

Prof Rudie Botha is sover vasgestel kan word die eerste Suid-Afrikaner wat 'n genoot van die *Netherlands Institute of Advanced Study in the Humanities and Social Sciences* (NIAS) geword het. Botha, voorsitter van die Departement Algemene Taalwetenskap en mees senior hoogleraar aan die Universiteit, het die uitnodiging eers ná 'n maraton-keuringsproses van 18 maande ontvang. Dit geld vir die Europese akademiese jaar 2001-2002. NIAS, geleë in Wassenaar naby Den Haag, is 'n instituut vir gevorderde studie in die sosiale en geesteswetenskappe en geniet die hoogste internasionale aansien. Dit funksioneer onder die beskerming van die *Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen*. Sedert sy stigting in 1970 dien dit as 'n sentrum waarna net 'n handjievol hoogs uitgesoekte akademici jaarliks

genooi word om hul "intellektuele kreatiwiteit te stimuleer." Die instituut lewer lank reeds 'n beduidende bydrae tot die internasionalisering van navorsing in die sosiale en geesteswetenskappe. Die projek waaraan hy sowat tien maande by NIAS sal werk, behels 'n kritiese analise van bepaalde konseptuele grondslae van Evolusionêre Linguistiek. Dit gaan vir hom spesifiek oor 'n oplossing vir die probleem van hoe die ontstaan van taal op 'n wetenskaplike basis ondersoek kan word in die lig van die feit dat daar nie in die vorm van "taalfossiele" of ander direkte gegewens van 'n fisiese aard inligting oor dié ontstaansproses is nie. Botha, wat reeds sedert Januarie 1971 professor op Stellenbosch is, vertrek einde September na Wassenaar. Sy vrou, Hanna, sal in die loop van volgende jaar by hom aansluit.

IS STELLENBOSCH losing its famous oaks?

A very dry summer has caused the famous oak trees of Stellenbosch to look shrivelled and dishevelled. Plant pathologist **Gustav Holz** writes about the reasons for the diseased trees – and the possibilities of saving them.

The climate in Stellenbosch is not ideal for most of the oaks now growing there. Good news, however, is that this university town need not lose its status as South Africa's "Eikestad" provided the old oaks now growing there are gradually replaced with healthy, fungi-free varieties. There is little doubt that the European oak (*Quercus robur*) is not suitable for Stellenbosch, despite its popularity and the deep emotional sentiment towards the oaks by the residents of the town and past students of the University.

The oaks in Stellenbosch were originally obtained from the Kompanjieskloof in Cape Town. It can be assumed that the seedlings that Van Riebeeck brought with him, originated from the low countries of Europe, from areas where humidity and moisture supply is high and temperatures are cool. The European oak is widely distributed in Europe, and had the VOC obtained their acorns in Spain or Portugal where the climate is similar to ours with a long, hot, dry summer; we might have had trees able to withstand the rigours imposed by our local climate.

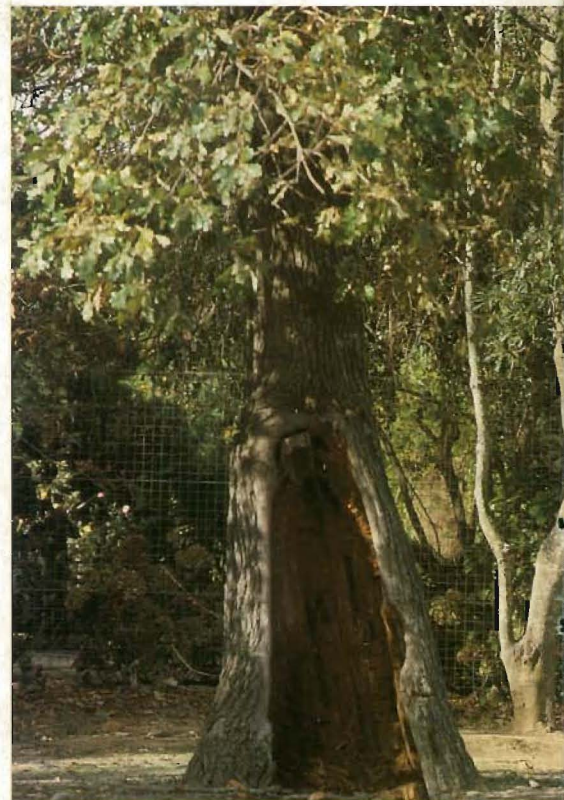
Due to compaction of the soil and paved surfaces, the little moisture present during summer (the active growing phase of the tree) is unavailable to the trees, and in addition the atmosphere in which these trees must live is polluted by motor vehicle and factory emissions. The oaks in Stellenbosch are therefore under tremendous stress, which negatively

influences their normal physiology and metabolism, and thus their ability to ward off plant pathogens. All living things have a certain life span, and growing under continual stress outside their natural habitat obviously must shorten their lifespan. Some of these gnarled old giants must be over 120 years old and have reached the end of their natural life span, especially those in the town centre. The older oak trees are furthermore mostly infected with wood rotting fungi. These fungi infect the trees when they are damaged by workmen, delivery vehicles, motorists, etc. The fungi weaken the trees, resulting in the collapse of branches or even whole trees with dire consequences. Unfortunately these fungi cannot be eliminated, not by chemical sprays or any other means.

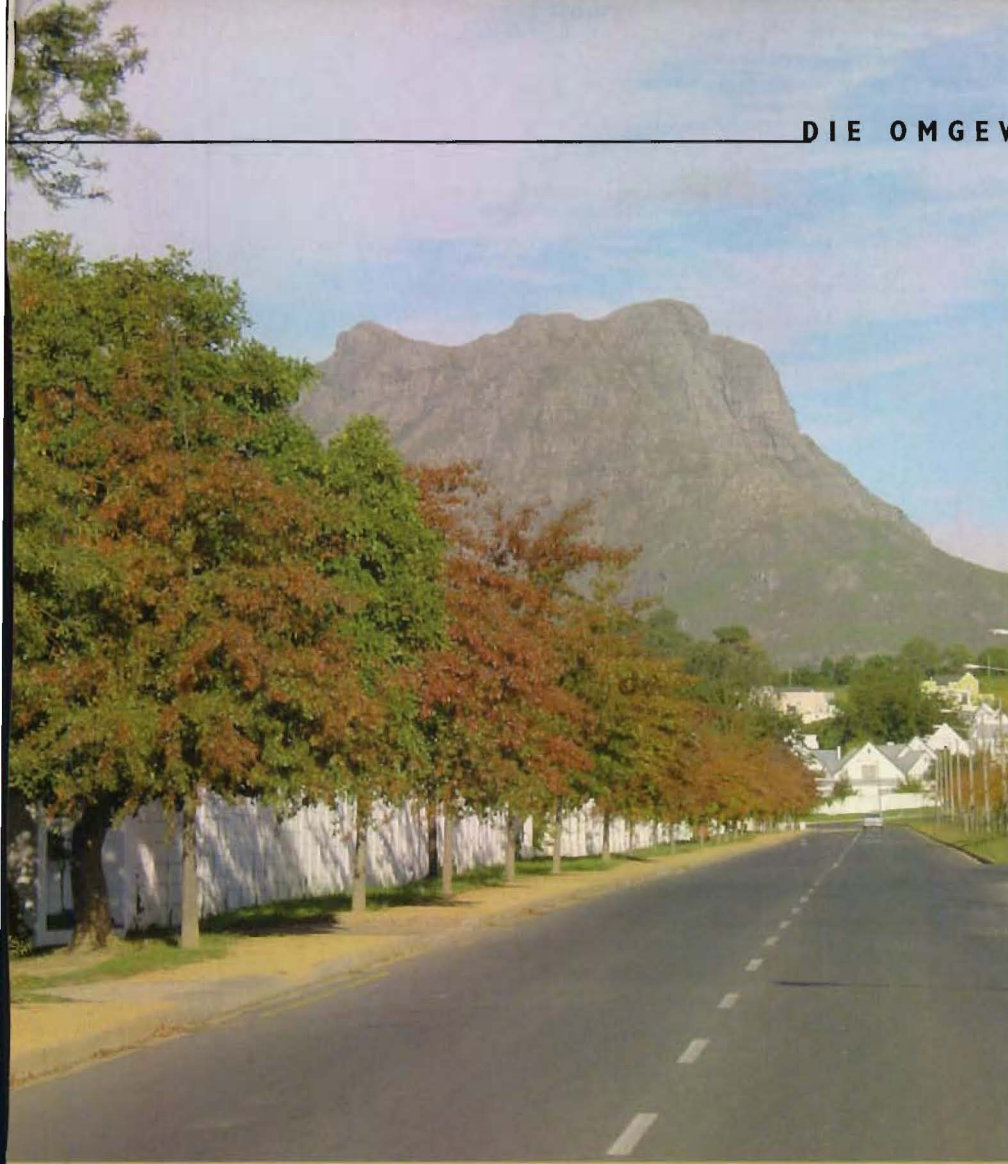
This brings one to the powdery mildew situation. The fungus *Microsphaera alphitoides* is the pathogen that causes powdery mildew mainly on *Quercus* species. Species of *Quercus* vary in susceptibility to *M. alphitoides*. Among the European oaks, *Q. robur* (the one growing in Stellenbosch) is highly susceptible.

The fungus forms a powdery white covering of mycelium and conidia on young twigs and on leaves, which, in case of severe attacks, shrivel, turn brown and drop prematurely. The fungus overwinters as mycelium in the buds. In spring, this mycelium forms conidia which infect the young oak leaves. Further crops of conidia spread the disease throughout the summer. The fungus also forms cleistothecia

(a sexual stage), which usually appear only at the end of hot dry summers – typical of the Stellenbosch climate. Fungicide sprays are not recommended, except on young trees in the nursery. The efficacy of fungicides are influenced by several factors, such as timing of application, good coverage of plant surfaces, prevailing weather conditions, resistance to

AN OLD OAK TREE IN "DIE LAAN":
Wood rotting fungi have infected this tree and it can collapse at any moment.

GORGEOUS AUTUMN COLOURS: Young oak trees which were planted by the municipality on the outskirts of Stellenbosch about 20 years ago.

the chemical and development of resistance in the fungus population to the chemical and disease pressure. To control powdery mildew, it has to be literally "nipped in the bud". The spray should be applied as soon as the trees start budding, to kill mycelium that is growing systemically (unnoticed) with the young shoot.

If the mycelium is not killed at this point in the disease cycle, it will later infect young leaves and form crops of conidia that will spread the disease throughout the summer to fresh foliage. If applied later in the season, fungicides would be ineffective due to heavy disease pressure.

In Stellenbosch, growth in spring is not synchronised amongst our oaks. On some trees the first leaves (already infected with the fun-

gus) appear as early as late June, some bud in July, whereas most trees form their first leaves in August to September. This implies that for effective control, a spray schedule should be planned for each tree individually, according to its particular growth pattern. It is therefore impractical to plan a proper spray programme for the control of oak powdery mildew. Fungicides are applied in liquids by spraying machines. Very sophisticated equipment is required for the application of fungicides on ten meter high oaks with a dense canopy, the part of the tree that the fungus prefers to grow and where it flourishes.

As early spring is known as a windy, wet period, effective fungicide application is further hampered, even when using the best equip-

ment. Two fungicides, fenarimol and propiconazole, are registered for the control of powdery mildew on young oaks in South Africa. These fungicides contain toxic substances and their use requires measures to ensure not only the safety of the person applying the spray, but of others and the rest of the environment as well. In Stellenbosch trees are not in the open, but close to buildings, houses or public areas, and there are cars parked underneath trees and people live only a few meters away from the oak trees.

It is calculated that with conventional spraying machines, only 20% of the spray reaches its target, and nearly 80% is lost in the form of spray drift. Thus public safety and environmental consideration should be taken into account when fungicides are applied. In spite of these adverse conditions, many of these trees have reached a ripe age.

Perhaps it is best to accept that in spite of all our good intentions, they will continue living under such conditions, remaining part of the Stellenbosch scenery.

The University's Department of Plant Pathology, in cooperation with the Municipality of Stellenbosch, investigated the control of powdery mildew on oaks in the late 1970s when there was a similar scare. We found chemical control ineffective. Since then nothing has changed, and fungicidal control remains impractical and uneconomical. At the time, we recommended a programme to gradually replace the old oak trees by more resistant varieties.

If the authorities had heeded our suggestions 25 years ago, the battle would have been halfway won already, as those new trees would have been twenty years old by now, and would hopefully have been healthy and fungi-free.

■ *Prof Gustav Holz is chairman of the Department of Plant Pathology in the Faculty of Agricultural and Forestry Sciences at Stellenbosch University.* ■

JEUG HIER TOEGERUS vir toekoms in tegnologie

Vandag se leerders moet soveel moontlik blootstelling kry om hul belangstelling in wetenskap, ingenieurswese en tegnologie te stimuleer. Hulle is Suid-Afrika se hoop om internasionaal sy plek vol te staan.

TEGNOLOGIE REIK UIT:
Dr Dullah Omar (links) wens prof PW van der Walt geluk met die Skolesentrum se inwyding.

Om skoolkinders uit die breër gemeenskap se belangstelling in wetenskap, ingenieurswese en tegnologie te prikkel en hulle aan te moedig om vir verdere opleiding in dié studierigtings te registreer, het gelei tot 'n sentrum met 'n visie vir die toekoms.

Die Fakulteit Ingenieurswese se Skolesentrum is 'n selfstandige eenheid wat bestaan uit 'n Trac-laboratorium (Transportation and Civil Engineering) en die MTN-Sunstep Studio (Stellenbosch Universiteit se Skole Tegnologie in Elektronika Program).

In die Trac-laboratorium word rekenaartegnologie gebruik om Natuur- en

Skeikunde asook Wiskunde vir hoërskoolleerders toegankliker te maak. Die laboratorium is verdeel in 'n elektroniese klaskamer met 25 rekenaars in 'n netwerk, dataprojektor en rekenaargebaseerde wetenskaplaboratorium met ses Trac Pacs, selfstandige laboratoriumpakkette wat al die apparaat en programmatuur vir die uitvoering van 42 gestruktureerde eksperimente insluit.

Die eksperimente wys hoe die teoretiese beginsels wat op skool geleer word in die ingenieurswese toegepas word om werklike probleme op te los.

Die MTN Sunstep-program is gemik op graad 7- tot 9-leerders. Die Sunstep Studio bestaan uit 27 verskuifbare werkstasies, 'n interaktiewe uitstalarea, 'n amateur-radio-stasie en 'n weerstasie. Die MTN Sunstep het in November 1999 tweede gekom in die Minister van Onderwys se Presidential and Premier Education Award. Ander skoolprogramme sluit in die stoomkarprojek, SPI-Mikrochemie, Saili (Scientific and Industrial Leadership Initiative), die Fakulteit se jaarlikse opedag vroeg in die tweede kwartaal en die jaarlikse Ingenieurswese Winterskool.

Al hierdie programme betrek leerders in praktiese selfdoentake en stimuleer 'n belangstelling in beroepsmoontlikhede in tegnologievelde. Die programme wend ook tegnologie aan om die leerders se opvoedingservaring te verryk deur 'n verband tussen teoretiese vaardigheid en die toepassing daarvan in die praktyk te lê. ■

Growing up in a caring household made all the difference and now Doria Daniels can officially do what she does best – creating community awareness.

'Prepare students to be involved citizens'

Stellenbosch University's new Community Services director grew up in a household where involvement in community activities was taught from an early age. "My parents have always been involved in community activities," says Dr Doria Daniels. "They made community accountability part of our upbringing."

She grew up in the Strand, where she now lives. After completing BA, HED and BEd at the University of the Western Cape, she studied in America eight years ago. For the past four years she lectured at the Rand Afrikaans University in Johannesburg. "As senior lecturer in Curriculum Studies at RAU, I spent most of my time conceptualising and developing a new MA programme in community education."

I anticipate that my new position at Stellenbosch University will be as demanding and even more challenging. I am well-prepared for it," she told *Matieland*. Daniels got her doctorate in international and intercultural education from the University of Southern California in Los Angeles in 1996. The focus of her research was Women and literacy in South Africa: empowerment of marginal populations through nonformal education. She did an MA in instructional design and technology at the University of Iowa in 1990, focussing her research on educational media production. Daniels has received a number of academic awards and has published extensively.

Her post at Stellenbosch is a new one in a section that was established only last year. Community Services is part of Stellenbosch University's corporate affairs division. She took up

GETTING INVOLVED: Doria Daniels, strives towards an "enabling" environment in which community services can flourish.

the post in January this year. The CS section's aim is enabling the University to be relevant in terms of the needs of the community, and secondly to bring about synergy between the University's three core processes: teaching, research and community service.

What's needed, says Daniels, is a pro-active process, contributing towards an "enabling" environment in which community services can flourish. Future projects include the drafting of a comprehensive policy document on the University's community services involvement, establishing a proper database of all the numerous existing activities and establishing a theoretical framework for service learning. "Education should develop social responsibility and prepare students to be involved citizens in democratic life." ■

PROMOTING DEVELOPMENT IN ITS TRUE SENSE

"Service learning is a pedagogic model that is gaining widespread support in higher education. Philosophically, it reflects the belief that education should develop the students' social responsibility, preparing them to be involved citizens in democratic life. As an instructional method, it involves a blending of service activities with the academic curriculum to address real community needs. Well-designed and implemented service-learning activities can help address unmet community needs while simultaneously providing students the opportunity to gain academic knowledge and skills. In a country where higher education, specifically the University, is still perceived as elitist, Stellenbosch University could distinguish itself as a prestigious world-class academic institution that promotes development in its true sense."

■ Dr Doria Daniels, new director of Community Services at Stellenbosch University.

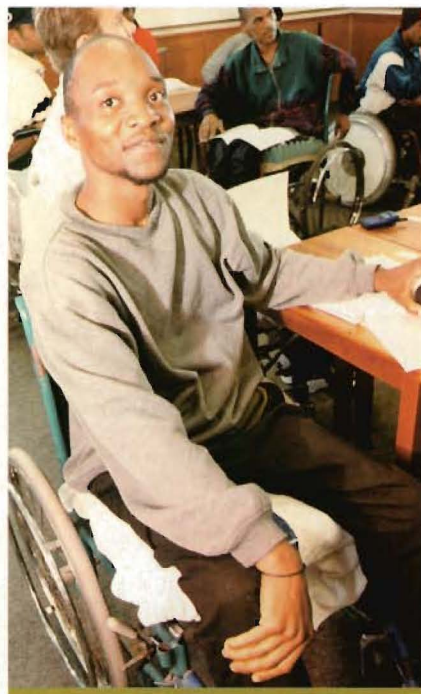
Kursus bied 'n toekoms vir gestremdes

Daar is 'n lewe ná gestremdheid, het **Shireen Sedres** uitgevind op 'n besoek aan die Conradie-hospitaal, waar Matie Gemeenskapsdiens 'n kursus in entrepreneurskap en sakevaardighede vir mense in rolstoele aanbied.

Die man in die rolstoel, met "Physio nr. 148" agter teen die rugleuning geskryf, in die lokaal by die Conradie-hospitaal in Kaapstad het onmiddellik my aandag getrek. Daar was 'n stille aanvaarding op sy gesig te bespeur. Hy was die ene konsentrasie en het aandagtig geluister na die aanbieder en notas geneem.

Ek maak later kennis met Macco Ngoma. Hy is 27 jaar oud en het in Desember verlede jaar die skokkneus gekry dat hy permanent verlam is nadat hy in Kaapstad van 'n vyf meter hoë balkon afgestamp is. Ngoma was 'n voormalige tweedejaarstudent by die Universiteit van Wes-Kaapland, maar moes sy studies weens finansiële redes opskort. Hy is oorspronklik van Tanzanië, kan Portugees en Frans vlot praat en het voor sy ongeluk verskeie betrekings in die hotel- en gastehuiswese volgestaan. Vandag staan groot uitdagings en struikelblokke hom in die gesig, maar hy erken spontaan dat hy besef het daar is lewe ná gestremdheid.

"God het besluit dat ek vir 'n ruk in die rolstoel moet sit, maar ek voel nie gestremd nie. Kyk na my hande, hulle is groot en makeer niks nie. Met my brein is ook niks verkeerd nie. "Ek bestaan. En ek gaan nog groot hoogtes bereik..." Ngoma is een van sowat 20 voltydse en

buitepasiënte met gestremdhede van die Conradie-hospitaal in Pinelands wat in April vanjaar vier weke 'n intensiewe en praktiese kursus in basiese sakevaardighede en entrepreneurskap bygewoon het.

Die kursus vorm deel van die pasiënte se herstelprogram en word aangebied deur Henry Africa, Programbestuurder: Entrepreneursontwikkeling, Matie Gemeenskapsdiens by die Universiteit. Africa het 'n meestersgraad in opvoedkunde en 'n MBA aan die Universiteit

behaal. Hy was voorheen senior navorsers by die Sentrum vir Entrepreneurskap aan die Nagraadse Bestuurskool.

Die pasiënte is almal betrokke by die hospitaal se tuisindustrialieprogram waar leerwerk, basiese draadwerk, skoenherstel en rekenaarvaardighede aangebied word. Hulle kon self aandui of hulle die basiese sakevaardighedekursus wou bywoon om die nodige sakekennis aan te leer.

Onder die kursusgangers was 'n buitepasiënt, Griffith Birsch (31) en sy vriend, Arnold Cupido (34) wat vir die

duur van die kursus, by tye in gure weer, ongeveer 10 km met hulle rolstoele van Bonteheuwel gery het om die kursus by te woon.

Birsch is 'n lid van die Westelike Provinsie basketbalspan vir gestremdes. Hy was in die Paasnaweek by die Nasionale Sportkampioenskappe vir gestremdes op Stellenbosch deel van die provinsiale span wat hul eweknieë uit die ander provinsies laat les opsê het. Arnold wat met sy gestremdheid gebore is, is soos 'n

ningsgroep vir mense met gestremdheid in Bonteheuwel en Kalksteenfontein en is permanent besig met 'n opvoedingstaak by die gemeenskap dat ons, ondanks ons gestremdhede, ook net mense is. Mense met drome en ideale. Drome soos my eie om eendag iemand lief te hê, te trou en as 'n lewensmaat vir jou vrou te kan sorg."

Africa vertel dat die kursus identies is aan die kursusse wat Matie Gemeenskapsdiens reeds regoor Kaapland, veral op die platteland aangebied het. Groot

Gesiggestremdes van League of Friends of the Blind het ook 'n kursus bygewoon. Die handleiding was in braille en op band beskikbaar. "Ons doel met die kursus by Conradie was om die pasiënte te bemagtig om inisiatief aan die dag te lê en hul eie suksesvolle besighede op die been te bring wanneer hulle ontslaan word. Ek was baie beïndruk met die geesdrif en doelgerigtheid van die kursusgangers. "Baie van die gestremdes het hul werk verloor weens diskriminasie teen gestremdes in die werkplek en ander is werkloos. Met dié kursus het ons gepoog om positiewe denke aan te moedig sodat hulle met die voltooiing van hul herstelproses 'n positiewe uitkyk op die lewe het en 'n volwaardige plek in die samelewing kan inneem en nie as tweedeklas-landsburgers beskou word nie," het Africa gesê.

Me Gaynor Salie, arbeidsterapeut by Conradie-hospitaal, vertel dat die kursus 'n ongelooflike invloed op die pasiënte se lewens gehad het. "Almal was byna altyd betyds vir klasse en het entoesiasies deelgeneem aan die besprekings. Dié wat nog nooit gedroom het nie, het begin droom," het Salie gesê. "Ander wat reeds gedroom het, het besef dat hulle selfs groter drome kan droom."

Mense wat skielik met 'n gestremdheid gekonfronteer word, het ontsettend baie motivering nodig. Hul lewens verander in 'n oogwink dramaties. 'n Mens is skielik by tye van ander afhanklik. Soveel aanpassings moet gemaak word, veral as jy boonop jou werk verloor het en of werkloos is. "Daarom hoop ons dat hierdie soort kursus in sakevaardighede vorentoe deel kan vorm van pasiënte se herstelprogram. Die waarde daarvan is legio," het sy gesê.

■ **Meer besonderhede beskikbaar by Henry Africa, tel. (021) 808 3645, e-pos hafrica@maties.sun.ac.za** ■

DURF OM TE DROOM: Henry Africa, saam met deelnemers aan een van Matie Gemeenskapsdiens se kursusse in entrepreneurskap.

"Ons is ook net mense met drome en ideale... soos om eendag iemand lief te hê, te trou en as 'n lewensmaat vir jou vrou te kan sorg."

klein pakkie dinamiet. Benewens motiveringspraatjies wat hy gereeld by Conradie hou om ander "nuwelingsgestremdes" moed in te praat, is hy saam met Birsch betrokke by basketbalafrigting vir gestremdes in Bonteheuwel en by die Astra skool vir kinders met gestremdheid in Athlone. "Ons het ons eie ondersteu-

suksesse is met dié kursusse behaal en Africa glo dat dieselfde resultate met die pasiënte bereik sal word.

Kursusse is verlede jaar onder meer aangebied vir entrepreneurs by die Klein Karoo Kunstefees en op Stanford, Riversdal, in Parow, Tabakbaai en Malmesbury en selfs op Rosendal in die Vrystaat.

On World Tuberculosis Day the Western Cape got a fighting chance.

FIGHT AGAINST TB A STEP FURTHER

The University played a leading role in the official launch of World Tuberculosis Day 2001 – the first time ever that World TB Day was globally launched from a high-burden country.

The launch coincided with the opening of the Tyger Trade and Training Job Creation Centre in the Uitsig community. A Stellenbosch Action TB team, led by Prof Nulda Beyers of the Department of Pediatrics and Child Health, has been involved in research and community projects in the Uitsig community for a number of years. The Job Creation Centre is funded by Glaxo-Smith-Kline and the University of Stellenbosch manages the funding. Safmarine donated the containers used to construct the Centre.

Archbishop emeritus Desmond Tutu officially launched World Tuberculosis Day 2001. The centre was opened by the dean of Health Sciences, Prof Wynand van der Merwe. This opening ceremony focussed attention on tuberculosis world-wide and on the Western Cape which has the highest tuberculosis burden in the world. Among the guests attending the occasion were Prof Donald Enarson, director of scientific activities of the International Union against Tuberculosis and Lung Disease from Paris, South African Health Minister Manto Tshabalala-Msimang, Provincial MEC for Health, Nic Koornhof and PAC parliamentarian Patricia de Lille.

ALLIES AGAINST TB:
Archbishop emeritus Desmond Tutu (centre) with Prof Wynand van der Merwe (left), Dr Peter Moore, Dr Welile Shasha and Patricia de Lille

PHELOPHEPA, die trein van hoop en nuwe lewe

Agtien Stellenbosse sielkundestudente het onlangs vanaf die Phelophepa-gesondheidstrein uitgereik na inwoners van Elgin en Grabouw.

Spoornet borg dié trein wat vir 'n week of meer op 'n stasie iewers in die land stilhou terwyl universiteits- en technikonstudiante basiese gesondheidsdienste vir plattelandse gemeenskappe aanbied. Prof Tony Naidoo van die Departement Sielkunde op Stellenbosch sê die week se gesondheidswerk op die trein was 'n buitengewone leerervaring vir die Matie-sielkundestudente waarvan agt meestersgraadstudente en die ander tien honneursstudente is.

Hulle het onder meer krisisberading vir 30 mense aangebied. Meer as 1 200 plaaswerkers, skoliere van laer en hoër skole, groepe ouers, onderwysers en gemeenskapswerkers het die 20 werkwinkels bygewoon. Onderwerpe het gewissel van tienerswangerskappe, seksualiteit en HIV/vigs tot beroepsverkenning, groepsdruk, studiemetodes, drankmisbruik, stresbeheer en doeltreffende ouerskap.

Oudaartsbiskop Desmond Tutu het die Maties in dié week met 'n besoek verras. Hy en die trein se inwonende sielkundige, Clarissa Malan, het met groot lof gepraat van die werk wat die Stellenbossers daar gedoen het. Naidoo hoop daar kan borge gekry word sodat sielkundestudente hul internskappe in die Elgin- en Grabouw-omgewings kan doen. Dit sal help om die groot behoefte aan sielkundige hulp in dié omgewing nie net tydelik aan te spreek nie. Die Maties kan nie uitgepraat raak oor hoeveel professionele ervaring hulle in dié week daar opgedoen het nie. "Die Phelophepa-trein het ons gehelp om ons begrip van die sielkunde te verbreed."

Corporate money for a centre of hope

BUILDING ON HOPE: At the signing of the contract for the new centre were Prof Jan du Toit, Prof Rolf Stumpf, Vice-rector (Teaching), Dr Spiwo Xapile as well as Werner Rademan and Marius Alberts, both of HR Construction.

The JL Zwane Training and Development Centre has provided hope and opportunity for thousands of people who are eager to shed the shackles of poverty and who want to develop skills that will improve their quality of life. Being involved with the centre dovetails with the University's vision for the new millennium - to forge partnerships with communities and the business sector to contribute to the development of the country and to remain relevant in the global arena.

A new building for the centre was completed recently, next to the shipping containers that had housed the centre for several years. The idea of the JL Zwane Centre was developed through the friendship between Prof Jan du Toit of the University's Department of Industrial Psychology and Dr Spiwo Xapile, Minister of the Uniting Presbyterian Church in Guguletu. They met each other in 1994 when a member of Xapile's congregation experienced language problems at the University. The centre focuses on practical skills training in the afternoons after school. The centre's Rainbow School has fulfilled this function for the last number of years. Extra classes are also offered to learners.

A corporate social investment of close to R3 million now helps to realise the dream of a training and development centre in Guguletu, Cape Town.

Roughly 80 to 100 children from grades 1 to 8 attend the centre for two hours after school each day. There are four teachers, a centre co-ordinator and an Aids worker. The centre has touched the lives of thousands, giving them hope and creating the opportunity to escape from a spiral of poverty and despair. A programme that was developed at the centre in Guguletu has been implemented in the community of Malungeni near Umtata in the Eastern Cape. This project received the prestigious State President's Award for Community Initiative in 1997 from the former president Nelson Mandela. To combat unemployment and a shortage of skills, various courses have been introduced at the centre. Training has been provided in paving, painting, fabric painting, brickmaking, needlework, home economics, entrepreneurship, hairdressing, beadwork and English literacy.

Xapile says that through the centre something has been done about lethargy and incompetence. "To me those are bigger problems than even crime." Investec Asset Management became involved after the CEO, Hendrik du Toit, had heard of the need from a staff member who is part of Xapile's congregation. He met Xapile and was impressed with the work being done at the centre. Investec Asset Management's contribution forms part of a fixed percentage of their profit that is budgeted for corporate social investment.

Thys du Toit, Managing Director of Coronation Funds Managers, was so convinced of the merit of the project that he made a personal contribution. "South Africa is increasingly becoming a service economy. For that human skills are needed, and they must be developed," he says. Daniël Kriel, Marketing Manager of Gensec Asset Management, says the centre is a deserving project. "Despite the large state contribution, the world of business has an indispensable role in building a country. A company can only do healthy business in a healthy environment."

BYNA HONDERD skrywers weef aan Woordfees se towertapyt

'n Uiteenlopende reeks produksies en kunsuitstallings het die Afrikaanse woord binne sy wyer konteks en in al sy vorme ondersoek en uitgebeeld.

Die Woordfees se sukses lê in sy inklusiwiteit – waar skrywers oor die hele Afrikaanse spektrum met mekaar kan skouer skuur en verhoë deel." Só beskryf skrywer Elias Nel, voorsitter van die Afrikaanse Skrywersvereniging, die Afrikaanse Woordfees wat die Universiteit onlangs vir die tweede keer saam met die tydskrif *Insig* aangebied het.

Die departemente Afrikaans en Nederlands en Drama het vanjaar weer met diversiteit en inklusiwiteit as uitgangspunt 'n fees aangebied wat mense vir 'n viering van die Afrikaanse woord bymekaargebring het. Onder die tema "2001 Nagte" was dit 'n kunstefees van woorde waartydens meer as 90 skrywers kom saamweef het aan 'n towertapyt van stories, poësie, prosa, drama en liriek.

'n Uiteenlopende reeks produksies en

beeldendekunsuitstallings is aangebied om die Afrikaanse woord binne sy groter konteks en in al sy vorme uit te beeld en te ondersoek. Die Woordfees het die Vrydag-aand afgeskop met die kykNET *WoordRock* wat spesiaal saamgestel is om die groeikrag en jeugdigheid van Afrikaans te vier.

Jong skrywers het opgetree saam met Afrikaanse "bands" en sangers soos Duusman, Spinnepkop, Koos Kombuis en Paul Riekert. Dié aand is op 'n hoogtepunt afgesluit met die optrede van 'n Nederlandse legende, Sander Vos, wat spesiaal vir die Woordfees uit Amsterdam gekom het.

Nog 'n nuwe produksie, kykNET se *Stories agter skrywers* het vol sale getrek. So ook dié uittreksels uit toneelproduksies soos *Sy kom met die sekelmaan* en *Dalk is ons almal so*.

Die volgende dag, Saterdag is die fees voortgesit met opwindende nuwighe. 'n

Reeks Woord-ure het deur middel van gesprekvoering die woord onder die soeklig geplaas en in die middaguur is 'n verskeidenheid boekbekendstellings saam met etes aangebied.

Die Afrikaanse Koorfees was ook 'n nuwe aanbieding, met die Stellenbosse Universiteitskoor, A Few Good Men, Camerata, Stadskoor Tygerberg en die Libertaskoor wat in die Endlersaal opgetree het.

Die Saterdagmiddag het 'n Bekgeveg en "Storiestew" gesorg vir groot vrolikheid en vermaak, terwyl die ernstiger taalpolitieke debat en voorlesings, Omgaan met die Verlede, besonder groot aftrek geniet het. Vermaak vir die jeug en kinders het nie agterweë gebly nie.

Vir hoërskoolleerders het Philip de Vos 'n limeriek-werkswinkel aangebied en onder leiding van Johann Kotze, Gian Hanekom en Nicol Faasen kon dié wat

Dis 'n fees wat mense bymekaarbring om die groeikrag en jeugdigheid van Afrikaans te vier.

belangstel in musiek en "bands" meer te wete kom oor die skryf en toonsetting van Afrikaanse "songs". Jonger kinders is besig gehou met kinderteater, poppekas en 'n storieuur.

Met Saterdagdaand se 2001 Skrywers het die Woordfees weer die vorm aangeneem wat verlede jaar se *Nag van passie* so 'n groot sukses gemaak het. Skrywers het hul eie werk voorgelees, afgewissel deur musiek. Nuwe ongepubliseerde skrywers het die geleentheid gekry om die podium te deel met gevestigdes om weer die dinamika en vooruitgang binne die letterkunde te bevestig.

Die nag het oorgespoel tot Sondagoggend se *Opgejazz* in die Dorpsstraat

Teater Café, waar "performance poetry" van die hoogste gehalte gelewer is deur onder andere Herman Wasserman, Loit Sôls en Ronnie Belcher. Die Woordfees-naweek is Sondagdaand afgesluit met *Woord en klank, gedig en lig*, 'n eksperimentele, interaktiewe werkswinkelproduksie waartydens koorsang, tjello, voorlesings en die oudiovisuele saamgebund is tot 'n meesleurende ervaring.

Die Woordfees het weer vanjaar daarna gestreef om sy opvoedkundige element te versterk. Daar was 'n geslaagde skryfkompetisie vir hoër skole en ná die Woordfees verby was, het verskeie skrywers skoolbesoeke afgelê. As deel van die Woordfees is daar ook 'n Leessimposium vir opvoeders

aangebied waar kenners leesprobleme in die klaskamer bespreek het.

Naas die Universiteit en *Insig* het kykNET, Het Jan Marais Nasionale Fonds, die Stigting vir die Bemagtiging deur Afrikaans, die JW Hiemstra-trust, NB Uitgewers, die Van Ewijck-stigting, BASA, Parmalat en PSG as borge die Afrikaanse Woordfees moontlik gemaak. ■

OORWELDIGEND JA

vir koor as deel van studentwees

Die Universiteitskoor bestaan voort, het die Universiteitsraad einde verlede jaar besluit, op aanbeveling van 'n werkgroep wat dié saak sedert Mei 1999 ondersoek het. Volgens die komitee se eenparige verslag verteenwoordig die koor 'n unieke facet van studentwees.

Die werkgroep het voorverlede jaar 'n Universiteitsraadsopdrag gekry om voor einde 2000 oor die koor se reorganisasie en moontlike herposisionering verslag te doen. Dit het gevolg nadat die raad in Maart daardie jaar onverwags besluit het op die Universiteitskoor se ontbinding en op 'n Universiteitsvennootskap met 'n Stellenbosse gemeenskapskoor, die Libertaskoor.

Sowat 'n maand later het die raad sy aanvanklike besluit herroep ná protes van veral oudkoorlede en 'n deeglike Universiteitsondersoek hieroor deur 'n ad hoc-komitee. Volgens die Universiteitsraadsbesluit van Mei 1999 het die koor sedertdien binne 'n oorgangsraamwerk voortgegaan, terwyl die finale raamwerk vir die koor bepaal is. Die werkgroep wat intussen oor die koor se toekoms herbesin het, het eenparig aanbeveel "dat die Universiteitskoor toegelaat word om sy aktiwiteite voort te sit."

Dié groep se verslag maak onder meer voorsiening vir 'n beheerkomitee met die direkteur van die Konservatorium as voorsitter. 'n Koorkomitee word ook ingestel, met die dirigent asook die hoof: konserte, koor en orkes ('n personeel van die Konservatorium) as ex officio-lede. Volgens die werkgroep se verslag is die Universiteitskoor se fundamentele fokus koorsang.

Met sang kan jy bande smee oor grense van taal, kultuur en ras heen. So wil die Universiteitskoor sy nuwe rol vervul.

"Daar word daarna gestrewe om vir die gemeenskap toepaslike en toeganklike blootstelling aan koorsang van gehalte te bied." Volgens sy verslag het die werkgroep hom toegelê op die koor se toekomstige funksionaliteit, sy struktuur, riglyne oor bemarking en geldsake asook die toepaslike regulering van die koor.

Die koor bestaan sedert 1936 en is die oudste Universiteitskoor in die land. Die huidige dirigent, die sesde sedert sy ontstaan 65 jaar gelede, is Sonja van der Walt. Sy het die dirigentskap oorgeneem by Acáma Fick, die koor se eerste vrouedirigent en nou die dirigent van die Camarata, 'n Stellenbosse koor wat sy gestig het.

Prof Johan de Villiers, Fick se voorganger as dirigent van die Universiteitskoor, het die Libertaskoor in 1989 gestig en is sedertdien die dirigent daarvan. Dié koor bestaan onafhanklik voort, maar heet die Stellenbosch Libertaskoor en het sekere verpligtinge teenoor die Universiteit. ■

MATIES WEER VIR WÊRLDKOOR GENOOI

og 'n buitengewone eer het die Universiteitskoor te beurt geval – 'n uitnodiging aan van sy lede om in 'n wêrelduniversiteitskoor gedurende Julie in Duitsland te sing. Vyf Universiteitskoorlede is genooi vir vanjaar se *Campus Cantat*, 'n tweejaarlikse geleentheid gehou by die Universiteit van Dortmund. In 1997 is vier van die Universiteitskoor se destydse lede ook daarheen genooi.

'n Veeleisende koorwerk word ingestudeer en dan in drie Europese stede uitgevoer. Arthur Honegger se oratorium, *König David*, is vanjaar uitgevoer. Die vyf Stellenbosse koorlede wat vanjaar daar was, is Janelle Visagie (sopraan), tenore Eugene Bonthuys en Eben Genis asook basse Andrew Wade en Dirk Honing. Die Universiteitskoor se dirigent, Sonja van der Walt, is ook saamgenooi na die *Campus Cantat*.

Museum betrek kortvolk by die kunste

Die Sasol Kunsmuseum het met 'n ongewone uitreikprogram begin om jong leerders van skole in die Stellenbosch-omgewing prakties aan die kunste bloot te stel. Die Universiteit se drie kunsdepartemente (Beeldende Kuns, Musiek en Drama) neem aan die uitreikprogram deel. Die hoofdoel daarvan is om skeppendheid by leerders aan te moedig deur die wisselwerking tussen drama, musiek en die beeldende kunste. Onbewus van die wonderwêreld van die kunste wat hulle sou begroet, het sowat 60 leerders van die Stellenbosse Laerskool Cloeteville groottoeg by die Sasol Kunsmuseum ingestap – die eerste groep wat

aan die uitreikprogram deelgeneem het. Die kinders is op 'n rondleiding deur die museum geneem waar "lewende kunswerke" (dramastudente) en "musikante" (musiekstudente) hulle ontmoet het. Daarna het hulle begin werk aan hul eie skeppings in die binneplein van die museumgebou wat amper 'n eeu oud is en vroeër 'n skoolgebou was. Dr Lydia de Waal, wat in Januarie as direkteur van die Universiteitsmuseum oorgeneem het, wys op die Universiteit se bestaansdoel, soos omskryf in sy missie, "om 'n omgewing te skep en vol te hou waarbinne kennis ontdek, gedeel en tot voordeel van die gemeenskap aangewend kan word."

NUWE DIREKTEUR AAN DIE STUUR: Prof Muller Ballot by dr Lydia de Waal wat as direkteur van die Universiteitsmuseum by hom oorgeneem het. Hy het afgetree nadat hy dié pos beklee het sedert dit in 1996 ingestel is. De Waal was sedert 1995 direkteur van museums en kultuurontwikkeling by Pretoria se stadsraad, waar sy voorheen ook adjunkdirekteur van die museumdepartement was. Sy was ook onder meer dosent in kunsgeskiedenis en argitektuur aan die Vrystaatse Universiteit, waar sy 'n doktorsgraad in kunsgeskiedenis verwerf het.

As Finansies die Probleem met Studies is, Dan het ons die Oplossing

'n Salarisaftrekfasiliteit is beskikbaar vir alle studente en/of hulle afhanklikes by die Universiteit van Stellenbosch wat in diens van enige staatsdepartement is (PERSAL), en 'n bank debietorder fasiliteit vir alle ander studente en/of hulle afhanklikes.

Goedgekeurde Edu-Loan maatskappye kan ook 'n salarisaftrekfasiliteit beskikbaar stel vir hulle werknemers en/of hulle afhanklikes, by enige tersiêre instelling van hulle keuse.

Doen ook gerus navraag oor die EDU-Xtras Slim-kaart wat finansiële bystand bied met studiebenodigdhede soos boeke, skryfbehoeftes ens.

Kontak: Liezl Louw op (021) 882 8150 op kampus in die Neelsie Studentesentrum.

Hoofkantoor Hulpvlyn (011) 670 6100

**GEEN
DEPOSITO**
VASTE PAAIEMENTE

EDU-LOAN
Edu-Finansiering vir Môre se Leiers

www.eduloan.co.za

IN MEMORIAM

Daar is verneem dat die volgende Oudmaties, Maties en oudpersoneellede van die Universiteit onlangs oorlede is:

■ **JACO BENADE** (20) van Kimberley is dood in 'n motorongeluk; het verlede jaar tweede jaar BComm (Aktuariële Wetenskap) voltooi; 'n inwoner van Helderberg.

■ **AB (ANDRÉ) BLOM** (64) van Parow; afgetrede bestuurder, Afrikaanse en Engelse radiodienste, Wes-Kaapland; redaksielid van destydse *Matie*-kunsteblad, *Prisma* (met Abraham de Vries as redakteur); verbonde aan destydse Radio Goeie Hoop en Springbokradio; ook sportkommentator op televisie; het verskeie toekennings vir dokumentêre programme gekry.

■ **RM (REMKO) BUREMA** (94); DOSK 1934; gebore in Nederland; emigreer as gekwalifiseerde onderwyser in 1928 na Suid-Afrika; onderwyser in Constantia, Kuilsrivier, Kimberley en op Wolmaransstad; woon sedert 1966 op Stellenbosch.

■ **GERRIT J COETZEE** (57) van Somerset-Wes; BSc, BIng 1967; oud-Helderberger.

■ **MEV HESTER E CONRADIE** (geb. Goosen, 55) van Bellville; BA, SOD 1966, '67; oudinwoner van Irene; tot einde 2000 verbonde aan Laerskool Bellpark

■ **MEV JEANINE CONRADIE** (geb. Bezuidenhout, 46) van Stellenberg, Bellville; B Verpleegkunde 1976; oudinwoner van Minerva en Huis Francie van Zijl; het as verpleegkundige

gespesialiseer in beroepsgegesondheid.

■ **ALBERT CRAFTFORD** (68) van Franskraal; BA 1952; oudinwoner van Wilgenhof; 18 jaar aan *Die Burger* verbonde, 22 jaar assistentredakteur van *Rapport*.

■ **DR WB (DOC) DE VILLIERS** (78) van Franschhoek; BA, MA, 1943, '45; behaal dubbele doktorsgraad in teologie en filosofie in Switserland, voordat hy aan Stellenbosse Kweekskool studeer; vyf jaar NG predikant in Kaapse Skiereiland; 1976-'94 politieke ontleder vir Duitse maatskappy in Suid-Afrika.

■ **WH (WOUTER) DE VILLIERS** (63) van Blackheath, Johannesburg; BSc, BIng 1961; oud-Simonsberger; getroud met Oudmatie Mary-Jane (Bosch); byna 30 jaar ingenieur en lank direksielid van Grinaker Holdings; lid van Universiteit se advieskomitee in die Goudstad.

■ **GS DE VRIES** (73) van George; BSc, BIng 1953.

■ **DR DM (DAAN) DE WAAL** (87) van Garsfontein, Pretoria; BSc en MSc; DSc 1946; studeer in Aachen en Berlyn; skeikundige by Yskor; dien tot aftrede in Yskor-hoofbestuur; verwerf MBA aan die UP; begin ná aftrede 'n nuwe loopbaan in aptekerswese; erelid van SA Akademie; sy drie kinders is Oudmaties: Pieter de Waal, siviele ingenieur in Pretoria, Elaine Roets, inligtingspesialis by

WNNR en Corrie Botes, predikantsvrou, Prieska.

■ **AJ DU TOIT** (56) van Langenhovenpark, Bloemfontein; BSc, SOD 1964, '65.

■ **ME ELIZE ENGELS** (58) van Brackenfell; Dipl. in Verpl. Onderwys, Hons BPA, MPA 1977, '87, '90; dosent, Departement Verpleegkunde, 1980-'94.

■ **JJ (JURIE) ERWEE** (87) van Bloemfontein; BA 1936; afgetrede pensioene-bestuurder, Sanlam, Johannesburg; oud-Wilgenhoffer; kortafstandleë in Matiespan; lid van 1934-span wat Dalrymple-beker wen; getroud met oud-Harmoniet Janka Ferreira.

■ **AA VAN J (AT) GROENEWALD** (73) van Witrivier; BSc, MSc 1948, '52; werk agt jaar by Visserynavorsingsinstituut, Lydenburg waar hy 'n visspesie ontdek; twee jaar dosent aan Universiteit Pretoria; 26 jaar adjunkdirekteur, Pretoriase Dieretuin.

■ **JA WILHELM GRÜTTER** (65) van Kaapstad; BA 1957; oud-Wilgenhoffer; oudredakteur, *Die Matie*; onlangs afgetrede kunsredakteur, *Die Burger*; begin in 1970 'n uitgewery wat onder meer Wilma Stockenström se debuutbundel uitgee; een van min Suid-Afrikaners wat seëluitstallings wêreldwyd beoordeel het.

■ **FR HELM** (80) van Jeffreysbaai;

BA, SOD, BEd 1941-'43; afgetrede adjunkhoof, HTS Daniël Pienaar, Uitenhage.

■ **CD (DE WET) JACOBS** (42) van Kathu, Namibië; BA, BEd 1981, '87; HOD op Wellington behaal; onderwyser tot 1990 by Laerskool Parow-Wes en daarna skoolhoof op Kathu.

■ **CG JORDAAN** (59) van Durbanville; BEcon 1976; getroud met Oudmatie Sandra Powell.

■ **DR JAN H JOOSTE** (63) van Stellenbosch; BSc, MSc in Botanie, albei met lof 1958, '62, DSc 1973; eers vrugtenavorser op Stellenbosch; later verbonde aan UP; vanaf 1964 dosent in Botanie, US.

■ **AH (EPS) JOUBERT** (73) van Bredasdorp; BSc, SOD 1949; oudinwoner, Dagbreek en Grosvernor Huis; Wiskunde-onderwyser; natuurliefhebber na wie "Eps se voetslaanpad" vernoem is; bekend as "Vader van die Voet van Afrika Marathon."

■ **MEV AP (LETTIE) KOK** (geb. Hattingh, 87); BA, SOD, MA 1932, '34, '36; oudinwoner van destydse Erfurthuis; oudonderwyseres; getroud met Oudmatie-ingenieur Johan HC Kok van die SA Spoorweë.

■ **MEV NATALIE E KRUGER** (56) van Somerset-Wes; DVO, MPhil 1970, '99; voorheen hoof, Otto du Plessis-verpleegsterskollege, Tygerberg; tot onlangs dosent in die Departement

Verpleegkunde; getroud met Oudmatie AD (Haas) Kruger tans fondswerwingskonsultant by Stellenbosch Stigting.

■ **JA (JOHAN) LOUW** (54) van Glencairn, Simonstad; BA 1968; hele loopbaan aan die Vloot verbonde; het ses medaljes ontvang; seun van komponis wyle Rosa Nepgen van Stellenbosch en digter wyle prof WEG Louw wat US-dosent was.

■ **MEV JH LOUW** (geb. von Willich, 79) van Waterkloof, Pretoria; oud-Harmoniet.

■ **JP LOOTS** (74) van Prieska; BSc in Landb. 1947; oud-Wilgenhoffer.

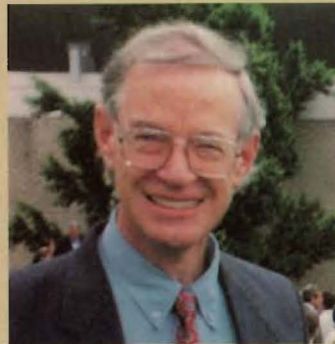
■ **ME BA LOUWRENS** (98) van Hermanus; LSOD en Diploma in Natuurstudie; oud-Harmoniet.

■ **DR PIETER LE ROUX MALHERBE** (80) van Meyerspark, Pretoria; BSc, MSc, SOD 1939-'41; oud-Dagbreker; doktorsgraad in chemie, UP; grootste deel van loopbaan aan WNNR verbonde; ook wetenskapsattaché in Bonn en Keulen, Duitsland.

■ **MEV PETRO (TOSSIE) MALHERBE** (80) van Meyerspark, Pretoria; vrou van bg.; BA, SOD 1941, '42; oudinwoner van Sonop; verbonde aan Staatsbiblioteek, Pretoria en Transvaalse Onderwysbiblioteek.

■ **ME CAROLINE MANYENYENI** (33) van Zimbabwe; het BSc Bosbou einde 2000 behaal; 'n topstudent in haar klas; inwoner van Lobelia.

■ **NJ MARINCOWITZ** (79) van Hermanus; BA, LLB 1940, '42.

Hendrik Spies

Natalie Kruger

Billy Nell

■ **KATISI MARUPING** (Lesotho) wat saam met nog 'n Matie uit die buiteland, **Yebio Tesfamariam** (Eritrea) dood is in 'n motorongeluk buite Stellenbosch.

■ **HENRI MEINTJES** (75) van Vryburg; BA, LLB 1950; oud-Wilgenhoffer; het tot verlede jaar nog as prokureur op Vryburg gepraktiseer.

■ **O MEYER** (52) van Bellville; BEcon 1978; was 33 jaar aan Sanlam Hoofkantoor verbonde.

■ **PAUL S MÖLLER** (78) van Vishoek; BSc in Landb. 1944; oud-Wilgenhoffer; sy drie kinders is ook Oudmaties: Martinette Davis van Plumstead, Stephen, ingenieur en ook 'n oud-Wilgenhoffer wat in Australië woon en Lillian, wat in landbouwetenskappe gestudeer het.

■ **PROF WL (BILLY) NELL** (63) van Stellenbosch; BA, SOD, BEd, MEd, DEd 1957-'73; een van Suid-Afrika se bekendste opvoedkundiges; van 1980 tot aftrede (1997) dekaan van opvoedkunde; onder meer Universteitsenaat se verteenwoordiger in raad; beklee leiersposte in onderwysverenigings en onderwysrade, o.m. SAOU, SA Onderwysraad, Fede-

rale Raad van Onderwysverenigings, Federale Onderwysraad en Nasionale Professionele Onderwysorganisasie.

■ **MEV LOUISE NIEWOUDT** (geb. Gie, 78) van Somerset-Wes; drie sertifikate in spraak- en voordrag, BA, SOD 1942-'44; oudinwoner van Huis ten Bosch; onderwyseres by skole vir dowes, Worcester en Pretoria; asook 'n laer skool in Durban.

■ **GEORGE W OOSTHUYSEN** (67) van Jeffreysbaai; BSc in Landb. 1954; oud-Helderberger; behaal MSc Agric aan UP; sedert 1989 voorsitter, Landboukredietraad.

■ **SA OOSTHUIZEN** (82) van Potchefstroom; BSc en MSc in Landbou 1940, '42.

■ **DR AG ("WOLF") POLSEN** (89) van Duitsland; BSc, MSc, DSc 1932, '33, '37; is ná Stellenbosse studie na Uppsala, Swede; het as navorser saamgewerk met dr Jonas Salk wat later polio-entstof uitgevind het.

■ **HENDRIK SPIES** (54) van Somerset-Wes; senior navorser, Departement Chemie waar hy MSc behaal en sedert 1969 gewerk het; selfs oorsee bekend as kenner van kernmagne-

tiese resonansiespektrometrie; het deur selfstudie 'n meesterlike kennis hiervan opgedoen; sy vrou, Stienie, 'n mede-Oudmatie, is US se kursus-beampte vir Gesondheidswetenskappe.

■ **BARRY STRYDOM** (90) van Hermanus; BSc, SOD 1931, '33; oud-Dagbreker; onderwyser, Sutherland en Bellville; sedert 1946 hoof van destydse Hoërskool Kuilsrivier (nou De Kuilen); vanaf 1958 onderwysdirekteur, Springbok, later Beaufort-Wes, toe Caledon.

■ **CHARL STRYDOM** (19) van Bellville, 'n BComm-student wat by Pniël buite Stellenbosch dood is nadat hy vroeg vanjaar tydens 'n inlywingseremonie vir tweedejaars van Huis Visser deur 'n voertuig raakgery is.

■ **FC (FRIKKIE) TRUTER** (94) van Piketberg; BSc in Landb., SOD 1929, '30; oud-Dagbreker; polisieman op Jansenville; onderwyser op Olifantshoek en toe 26 jaar op Bonnievale tot aftrede, 1965; het twee Oudmatie-kinders: Undine (BA, HOD) en dr Wally Truter (PhD in Fisika, was US-dosent en nou hoofwetenskaplike, Kernenergie Korporasie).

■ **PROF HW VAN DER MERWE** (71) van Bonnievale; oud-direkteur, Sentrum vir Konfliktoplossing, Universiteit Kaapstad, waaraan hy verbonde was sedert dit in 1968 tot stand gekom het; internasionaal bekend as vrede-maker; boorling van Bonnievale; op 19-jarige ouderdom as sendeling na Masjonaal (nou Zimbabwe); bewerkstellig as student op Stellenbosch reeds dat swartmense vergaderings aan dié Universiteit kon bywoon; behaal doktorsgraad (1963) in Kalifornië.

■ **MEV JS (KIESIE) VAN DER PIEPEN** (geb. Naudé, 57) van Oberpfaffenhoven, Duitsland, waar sy 27 jaar gewoon het; BSc 1964; oud-Harmoniet.

■ **AD (ANDREW/"VAN") VAN RENSBURG** (80) van Waverley, Pretoria; BSc Bosbou, honneurs 1950, '60; bosbouer voordat hy Stellenbosch toe is vir verdere studie.

■ **MEV MM (MARIEKEN) VAN ZIJL** (geb. Pienaar, 75) van Darrenwood Village, Johannesburg; BA, MA, SOD; oudinwoner van Huis de Villiers.

■ **GENL-MAJ (DS) JA (KOOS) VAN ZYL** (77) van Pretoria; BA 1944 en Kweekskoolopleiding; SR-oudvoorsitter; het Maties eerste span rugby gespeel; eerste NG kapelaan-generaal in destydse SA Weermag; SAUK-raadslid; begin projek "Bybels vir soldate" na aftrede; getroud met Elsa Stegmann, dogter van eertydse US-dosent prof Ebbie Stegmann.

■ **DS LJ (WIKUS) VISSER** (57) Warmbad, Noordelike Provinsie; BA, BTh, Lisensiaat in Teologie, 1965-'69; oudinwoner, Helderberg en Majuba; getroud met Oudmatie Raché Oosthuizen; predikant te Carolina, Enumatil (Nederland), Witfield-Wes en Naboomspruit tot aftrede, 2000.

Hugenote Konferensie in 2002

Die Fakulteit Teologie is volgende jaar die gasheer vir die derde Internasionale Franse Hugenote Konferensie. Die tema van die konferensie is *Die Hugenote: oorsprong, nedersettings en invloed: die verhaal van 'n vlugtelinggemeenskap* en daar is reeds wye belangstelling uit die buiteland. 'n Aantal instansies is genooi om referate, plakkaataanbiedings en verwante uitstallings oor die Hugenote se leefwyse en afstamming aan te bied. Die konferensie sal hoofsaaklik in Engels aangebied word met toegang tot vertalings in Afrikaans, Duits en Frans. Besoeke aan Hugenote-instellings, museums en sommige plase op Stellenbosch, Franschhoek en in die Paarl maak deel uit van die program.

■ *Voorstelle kan gerig word aan Die Sekretariaat, Internasionale Hugenote 2002 Konferensie, p.a. Fakulteit Teologie, Universiteit Stellenbosch, Privaatsak X1, 7602, Matieland; e-pos pc@akad.sun.ac.za*

OUDMATIES ONDERSTEUN GRAAG: Vanjaar se skenking is in ontvangs geneem deur Philip de Witt (regs), adjunkdirekteur: Alumni en Erflatings. Saam met hom is v.l.n.r. Neill Krüger, Absa se verkoopbestuurder op Stellenbosch, Evelyn Stevens, verkoopbestuurder: kaarte-afdeling van Absa Hoofkantoor en Helé Preller, produkbestuurder: Absa-affiniteitskaarte in Pretoria.

Eksklusiewe kredietkaart bevoordeel ook US

Elke keer as 'n mens met jou Oudmatie-kredietkaart koop, kry die Universiteit 'n deel van die wins.

Absa se Universiteit van Stellenbosch kredietkaart word eksklusief aan Oudmaties beskikbaar gestel met al die voordele wat normaalweg vir kredietkaarte geld. Daar is egter een belangrike voordeel vir die Universiteit – elke keer as 'n Oudmatie dié kaart gebruik om iets aan te koop, skenk Absa 'n persentasie van hierdie transaksiebedrag aan die Universiteit. Absa het onlangs R50 110,64 aan die Universiteit geskenk. Dit was gebaseer op aankope

deur 1 916 Oudmaties gedurende die tydperk 1 April 2000 tot 31 Maart 2001. Vir die vorige jaar se verkope deur Oudmatie-kredietkaarthouers het Absa 'n bedrag van R39 421 geskenk.

■ *Die aansoekvorm vir 'n Universiteit Stellenbosch Kredietkaart is verkrygbaar by Philip de Witt, Stellenbosch Stigting, Privaatsak X1, Matieland 7602; tel (021) 808 4638; faks (021) 808 3026*

REKENAARS - ontdek 'n nuwe wêreld!

Op elke vlak van die lewe maak rekenaars daagliks ons lewens makliker én interessanter. Mens kan amper nie meer sonder 'n persoonlike rekenaar wees nie! **Johannes Jordaan** gee raad aan beginners en ander leergieriges.

■ Kommunikasie

Met die rekenaar kan jy maklik en goedkoop wêreldwyd kommunikeer; met jou kinders, vriende, sakevennote of wie ook al. En jy kry gewoonlik onmiddellike antwoorde en kan kleurfoto's saamstuur. Kommunikasie per e-pos bied die wonderlike voordeel dat jy gelyktydig verskillende rolspelers op verskillende plekke vinnig, effektief en goedkoop betrek.

■ Akademiese navorsing

Studente en dosente kan vanaf die Internet en spesifieke databasisse die jongste inligting verkry. Professionele persone bly so op datum op hul vakgebied. Dis makliker,

meer geordend en goedkoper as vanaf gedrukte bronne.

■ Inligting vir alledaagse gebruik

Met soekenjins op die Internet kan jy inligting oor bykans enige onderwerp naslaan. Bekom so spesifikasies en pryse vir items wat jy wil aankoop, inligting oor vakansieoortreffe, filmresensies en teaterbesprekings. Jy kan ook tydskrifte en koerante, selfs van oorsee, op die Internet lees.

■ Banksake en administrasie

Doen jou banksake (deposito's, betalings, saldonavrae) direk op die Internet en spaar so tyd, brandstof en moeite – en hou jou vinger op die pols van jou geldsake en kontantvloei.

■ E-handel

Sommige webtuistes bevat gewoonlik 'n bestelvorm gekoppel aan 'n betaalwyse sodat jy onmiddellik kan bestel. Dit is soveel makliker as om fisiek na produkte en dienste te moet gaan soek.

Om al dié voordele en nog veel meer te kan geniet, moet jy toegang tot 'n rekenaar hê en rekenaargeletterd wees. Maak dus vriende met die rekenaar.

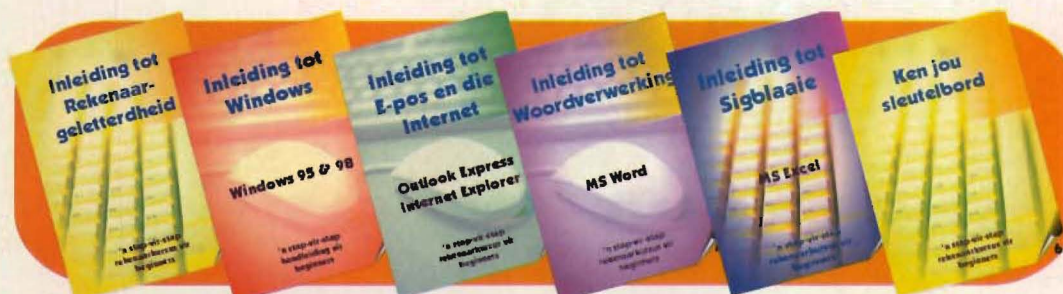
■ Kontak Johannes Jordaan by

(021) 883 3894 of 072 135 8486.

Stuur 'n faks na (021) 886 9020.

Die e-pos-adres is

weborders@helderbergsystems.co.za

RAAK REKENAARVAARDIG TUIS

Gou, gemaklik en goedkoop!

Also available in English

Bemeester die rekenaar in 'n japtrap met hierdie gebruikersvriendelike self-studie gidse in die gerief van jou eie huis of kantoor!

Rekenaarvaardigheid maak 'n nuwe wêreld vir jou oop. Dit het 'n moet vir almal geword.

Voordele

Kommunikeer per e-pos - dit is goedkoper en makliker. Skep, redigeer, druk, liasseer en vind dokumente maklik. Hou self rekord van jou administrasie met die nuutste programme.

Doen jou banksake, e-handel en besprekings op die Internet, en veel meer.

Leer sonder moeite

Geen vooraf kennis is nodig nie. Leer dié prosedures in genummerde stappe op skerm afbeeldings. Slaan maklik na wat jy vergeet.

Spaar tyd en geld

Hiermee is duur opleidingseminare onnodig.

Die pakket bestaan uit twee aparte stelle ...

STEL 1

Inleiding tot Rekenaargeletterdheid - wenke by die aankoop van rekenaars, basiese rekenaarfunksies, voordele, ens...

Inleiding tot Windows 95 en 98 - Laai en gebruik van programme, skep, redigeer en stoor van dokumente.

Inleiding tot E-pos en die Internet - Hoe om die Internet en e-pos te gebruik.

STEL 2

Inleiding tot Woordverwerking in MS Word 97/2000 -

Paragrafe, "bullets", lettertypes, kleure en bladsy-uitleg, skep van briefhoofde, pamflette, ens.

Inleiding tot Sigblaai met Excel 97/2000 - Kontantvloei, boekhouding, tabelle, kolomme, selle, grafiese voorstellings, ens.

Ken jou Sleutelbord - tik vinnig en akkuraat, gebruik al jou vingers, verbeter jou tikvaardigheid

WAARDE VIR GELD!

Prys per stel:
R310 (R285 + R25 posgeld RSA).

Prys vir beide stelle saam:
(R495 + R25 posgeld RSA) = R520.

Bestel nou!

Stephanie Barnard
Tel (021) 886 9020
Faks (021) 886 9020
Sel 072 135 8486

E-pos
weborders@helderbergsystems.co.za
Webblad
www.helderbergsystems.co.za

BRAVO, ERNST!

Dis enige sportman se droom om eendag bo uit te kom. Ernst van Dyk se droom is onlangs bewaarheid, ondanks die feit dat hy net een normale ledemaat het.

Oudmatie Ernst van Dyk, operasionele bestuurder van die Universiteit se gimnasium op Coetzenburg, het sy land (én die Universiteit) se naam groot eer aangedoen toe hy onlangs in Grand Rapids, Michigan, 'n nuwe wêreldrekord in 'n rolstoelwedren oor 25 km opgestel het. Sy wentyd van 52 minute 2 sekondes was 42 sekondes vinniger as die vorige rekord.

Dit volg nadat hy vroeër vanjaar ook die rolstoelwedren in die beroemde Boston marathon gewen het. En ná sy prestasies in die VSA is hy in Oensingen, Switzerland, as die nuwe Europese marathonkampioen gekroon.

Sy oorwinning oor Heinz Frei in die sesde internasionale rolstoelmarathon by die Europese Kampioenskapsbyeenkoms was soet aangesien Frei reeds die afge-lope drie wedrenne gewen het en self die roete in sy tuisdorp, Oensingen, uitgekies het. Ernst se wentyd van 1 uur 26 minute 41 sekondes was ook 'n roeterekord. "Die wêreldrekord is vir my 'n groot oomblik in my sportloopbaan," het 'n stralende Ernst ná sy oorwinning gesê.

Ernst was die Universiteit se Sportman van die Jaar vir 2000.

■ Nog 'n Oudmatie, Krige Schabort, wat 'n groot vriend van Ernst is, het vierde geëindig in 'n tyd van 55:01 in die wedren in Michigan.

GESTREMDES SE VEGTER KRY MEDALJE VAN MBEKI

Corné Rossouw, 'n dosent in die Departement Sportwetenskap, het die Presidentstoekening vir Uitsonderlike Bydrae tot Sport in Suid-Afrika, kategorie sportadministrateurs, van president

Thabo Mbeki ontvang. Hier is sy met die medalje en oorkonde wat sy van die staatspresident gekry het. Sy is vereer vir haar aktiewe bydrae tot die ontwikkeling van sport vir gestremde Suid-Afrikaners. Van 1988 tot 1995 en weer sedert 1997 dien sy as voorsitter van die Nasionale Sportkomitee, wat vir 18 sportkodes voorsiening maak. Sy het met groot sukses die Suid-Afrikaanse span na die paralimpiese spele in Barcelona, Atlanta en Sydney gelei. Corné was verlede jaar een van die finaliste vir die Checkers/Shoprite Vrou van die Jaar toekening.

Give something back to the
university that gave so much...
with the Stellenbosch credit card.

University of Stellenbosch

congregation of the University
held on 13 April 1999

Kirsten Elizabeth Potgieter

was admitted to the Degree of
Bachelor of Arts

Robinson
Vice-Chancellor and Principal

et al.
Faculty of Arts

P.J. Prinsloo
Dean (Academic)

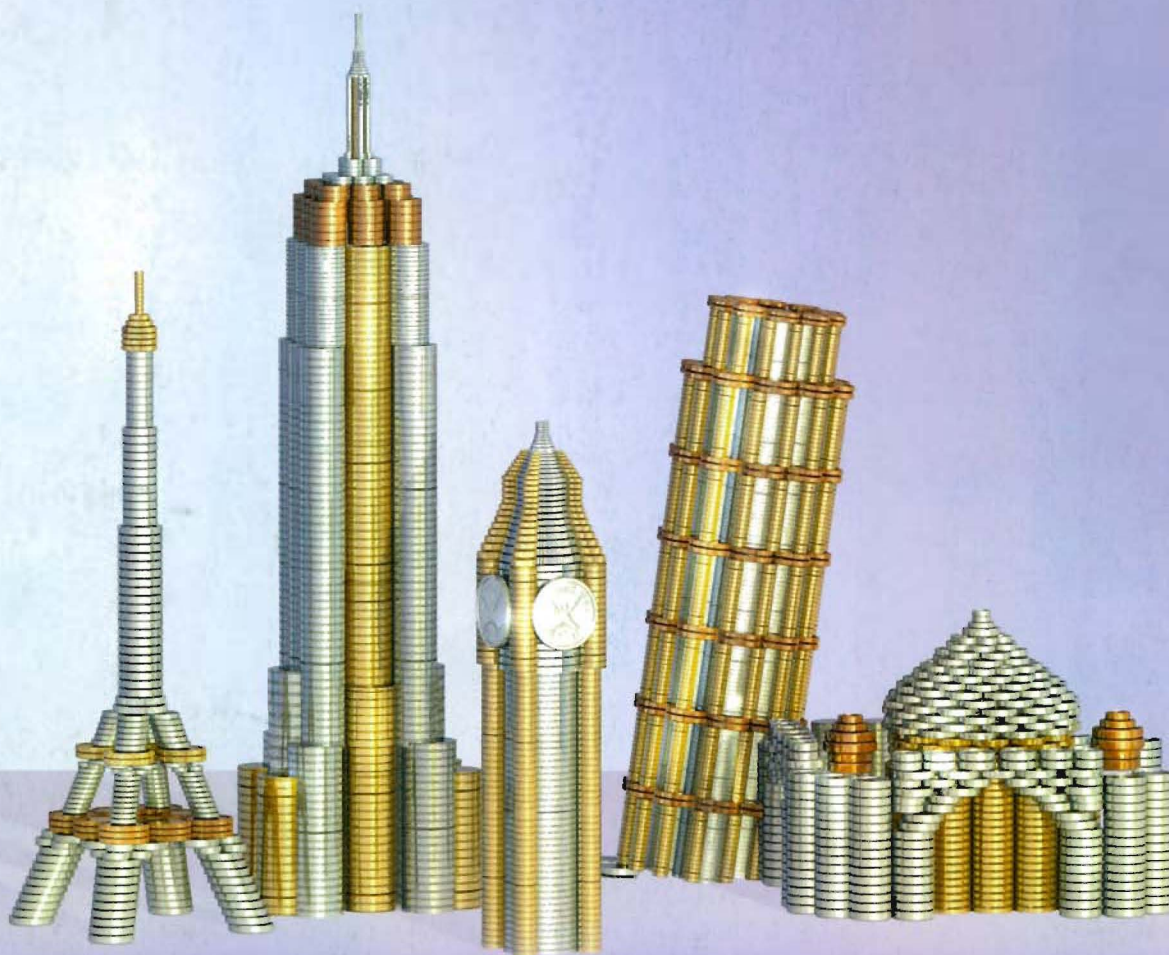
Whenever you use your Absa University MasterCard credit card,
you're helping to educate the nation. That's because Absa makes
a donation to your university at no charge to you. Internationally
accepted, with an affordable credit limit, and up to 55 days
interest-free credit, it's your sensible choice.

Apply today at any Absa branch, or call 0860 40 50 60
or visit www.absa.co.za.

ABSA
Today Tomorrow Together

Offshore Investment

More offshore options for your money.

If you're looking to invest offshore, Investec Asset Management has a solution for your unique investment needs. From traditional funds to multi-manager funds, across asset classes and risk profiles, from thematic to regional investing - we have it all.

Recently acknowledged by Lipper as the **U.K.'s Overall Fund Group of the Year** and in South Africa by Standard & Poor's as the **Best Fund Group over five years**, Investec Asset Management has the expertise and experience to offer you the very best in the world. Contact your financial advisor now or call us on 0860 500 100 or visit our website on www.investecfunds.com to find your Investec offshore solution.

Out of the Ordinary

 Investec
Asset Management